

C. Lombroso

PODRECZNIK GRAFOLOGII

DZIEJE GRAFOLOGII

Pierwszym teoretycznym dziełem o grafologii był traktat znakomitego lekarza, profesora uniwersytetu w Bolonii, Baldo: *De ratione cognoscendimores et qualitates scribentis ex ipsius epistola sive de divinatione epistolaria*. Dziełko, wydane w Bolonii w 1622 r., było pierwszą próbą rozwiązania zagadki, próbą nieudolną jeszcze i na fantastycznych domysłach, a nie opartą na studiach naukowych. W każdym razie w książce tej znajduje się słuszne, po dziś dzień zasadniczą podstawę grafologicznych badań stanowiące twierdzenie, iż „aby z pisma rozpoznać dobrze i trafnie charakter piszącej osoby, należy mieć przed sobą jej pismo prawdziwe, a więc nie kaligrafowane, a w szczególności jej listy poufne i należy upewnić się, że piszący znajdował się w danej chwili w zupełnie normalnych warunkach”. Równocześnie prawie z tym pierwszym grafologiem inny lekarz włoski, Marek Aureliusz Severino, pisać rozpoczął traktat o odgadywaniu charakteru z pisma (*Vaticinator, sive Tractatus de divinatione literalia*). Umarł jednak, nie skończywszy swej pracy.

Te pierwsze próby minęły niepostrzeżenie i pierwszą wzmiankę o znaczeniu pisma dla poznawania charakteru i usposobienia ludzi znajdujemy u Leibniza (*Opera, tom VI*), który powiada: „W piśmie przejawia się zawsze, tak czy owak, natura nasza, rozumie się, że nigdy w piśmie kaligrafów”. Goethe interesował się bardzo tym problemem i za jego radą zwrócił także nań uwagę sławny fizjonomista Lavater, który tej kwestii poświęca osobny rozdział swego dzieła i mówi między innymi: „Charakterystyczne właściwości przejawiają się w ich obrazach, ale odnaleźć je można również w ich piśmie”. A na zarzut, iż każdy człowiek może dowolnie zmieniać swe pismo, odpowiada: „Często zdarza się, iż człowiek działa w tysiąc różnych sposobów, jednak zawsze wszystkie jego czyny, nawet najróżnorodniejsze, mają jedno i te same wspólne charakterystyczne cechy. Człowiek łagodny może unieść się gwałtownym gniewem, ale gniew jego będzie zawsze zupełnie inaczej się przejawiał, niż gniew innych ludzi. Tak samo i najpiękniej piszący człowiek może napisać w danej chwili niedbale i brzydko, ale pismo jego będzie miało zawsze swój charakter odrębny, inny niż ma pismo człowieka, który zawsze pisze źle i brzydko. Piękne pismo pierwszego poznać będzie można zawsze, nawet w jego niedbale rzuconych słowach; brzydkie pismo drugiego przejawia się nawet w jego najstaranniej wykaligrafowanym liście. Tym samym atramentem, tym samym piórem i na tym samym papierze, jeden i ten sam człowiek rozmaicie pisać będzie, stosownie do tego, czy go spotkała przykrość, czy też radość, czy jest usposobiony źle, czy też dobrze, czy pisze w sprawie bardzo dla niego smutnej, czy też pisze radosny, wesóły list do przyjaciela”. Lavater pierwszy postawił twierdzenie, iż są narodowe typy pisma, tak samo, jak są narodowe typy fizyczne, i pierwszy zaznaczył zgodność między sposobem mówienia, rodzajem chodu i charakterem pisma każdej jednostki.

Moreau de la Sarthe, wydawca dzieł Lavareta, zaopatrzył rozdział, odnoszący się do grafologii, obszernym komentarzem, w którym stara się dać reguły, oparte na faktach i studiach, sformułowane ściśle zawodowo. Między innymi zwraca on uwagę na ten objaw, iż „rozmaite sytuacje i przejścia życiowe zmieniają charakter pisma nie do poznania”. Człowiek żyjący w szczęściu i dobrobycie pisze inaczej, niż człowiek nieszczęśliwy i przygnębiony, którego pismo nieraz jest zupełnie nieczytelne i podobne pismu starca.

W późniejszych latach teoria grafologii rozwijała się coraz bardziej. W 1862 r. wybitny pisarz niemiecki Henze wydał książkę: *Die Chirogrammatomantie*, zawierającą mnóstwo niezmiernie interesujących i trafnych uwag, opartych jednak bardziej na przedziwnej intuicji niż na ściśle naukowym badaniu. W 1866 r. poświęcił temu przedmiotowi obszerny rozdział swojej książki *La Physiognomie* malarz Delestre, zastanawiając się nad związkiem charakteru pisma z wiekiem, płcią, charakterem, usposobieniem, uzdolnieniami, zawodem piszącej jednostki. I on również zaznacza, że każdy człowiek ma dwa rodzaje pisma: jedno normalne, zwyczajne, drugie pod wrażeniem i nastrojem chwili.

Właściwym twórcą grafologii jest Jan Hipolit Michon. W 1872 r. wyszła jego książka *Les mysteres de l'écriture*, do której wstęp napisał słynny na owe czasy chiromanta Desbarolles. W kilka lat później wyszedł tegoż autora *Systeme de la graphologie*. Obie te książki mają znaczenie bardzo wielkie. Określił on ściśle sporo znaków i właściwości stałych a charakterystycznych i przyspieszył rozwój grafologii o dziesiątki lat. Po nim przyszedł niemniej zasłużony Crepieux-Jamins ze swym

dziełem *L'écriture et le caractere*, wydanym w 1879 r. Z ściśle naukowego punktu widzenia zastanawiał się nad tą kwestią wybitny filozof l' Arreat w *Revue Philosophique*, znany uczony Binet oraz znakomity Charcot i Varinard.

Z pośród uczonych niemieckich pisali o grafologii: Dr Eriemeyer (*Die Schrift*) w 1879 r., Sottmann w 1890 r. Preyer (w *Deutsche Rundschau*) w 1891 r. Najwybitniejszą pracą niemiecką jest książka Goldscheidera: *Die Physiologie und Pathologie der Handschrift*, wydana w 1891 r. Bardzo ciekawą, choć tylko pośredni związek mającą z grafologią, jest praca Raggiiego *Gli scritti dei pazzi*.

PSYCHOLOGIA PISMA

Wiadomo jest, iż wiele bezwiednych odruchów naszych mięśni i wnętrzości – jak świadczą o tym pomiary i stwierdzenia, z pomocą instrumentów wykonane przez Mossa i Mareya – jest w stanie dać nam dokładne pojęcie o różnych stanach podniecenia ducha ludzkiego, a nawet o stanie i rodzaju inteligencji i uwagi. Również i niektóre nerwowo-patologiczne objawy organizmu ludzkiego studiowane być mogą za pomocą dokładnej, utrwalonej rysunkiem obserwacji chodu, głosu, wymowy itd. Wiadomo, iż ciężki, powolny chód jest właściwością kretyna, haczykowany chód – ataktyka, taneczny – idioty, że pewien powolny sposób mówienia właściwy jest ataktykom, zbyt pośpieszny – alkoholikom itd., itd.

Ale z pośród tych wszystkich ruchów niektóre gubią się, nieuchwytnie, inne zaś dają tylko przybliżony obraz duchowego stanu, a mierzone, obserwowane i wyszukiwane być mogą z pomocą najczulszych instrumentów, które tylko z wielkim trudem, w laboratoriach i klinikach puszczane być mogą w ruch.

Jest rzeczą zupełnie naturalną, iż działanie ruchów takich, jak przy pisaniu, przeważnie wywoływane być może świadomie i dobrowolnie i pozostaje w bezpośrednim związku z poziomem inteligencji. Przy tym odpowiadać musi ono nie tylko stanowi chwilowego podrażnienia, ale bardziej jeszcze rozmaitym formom myślenia. Pismo daje tę jeszcze nadzwyczaj ważną korzyść, iż od pierwszej chwili powstania pozostaje stale utrwalone na papierze, podczas gdy inne ruchy niktą natychmiast prawie po ich wykonaniu i niektóre tylko uchwycić się dadzą i utrwalić za pomocą instrumentów. Piszący człowiek cały koncentruje się w piórze, a więc i w ręce, która jest tu pośredniczącym narzędziem, tak, że jeśli słowo jest natychmiastowym objawieniem myśli, to pismo jest tak samo bezpośrednim, a może i szybszym. Bezwiedne odruchy pozostają w ręku piszącego, a jakkolwiek one są bardzo lekkie i ledwie spostrzegane, jednak obserwatorowi wystarczają zupełnie.

Każde uczucie, każde wrażenie, każda myśl wychodzi z mózgu i bez naszej wiedzy przenoszona jest z mózgu do mięśni za pośrednictwem nerwów ruchowych, tak samo jak mowa uzewnętrznia w określonej formie wrażenia psychiczne, tak samo czyni to i pismo, tylko że proces przenoszenia myśli jest inny. Patrzącego na piszącą osobę uderza przede wszystkim nieprzerwany ruch ręki, przystosowany do rzuconych na papier znaków i zmienny tak, jak te znaki. Te to zaokrąglone, to wydłużone, to zwijające się ruchy są wiernym odbiciem miarowego drgania pulsu i w ogóle całej ręki.

Wszystkie te ruchy oddziałują na sumę ruchów pióra, podczas gdy każdy ruch ma jednocześnie swój własny cel i zadanie.

Działanie mięśni, potrzebne przy pisaniu, badał Burekhard z pomocą miografu. Zauważył on, że trzy linie miografu podnoszą się umiarkowanie, gdy badana jednostka gotowa jest do pisania. Wskazuje to prawdopodobnie, iż akt trzymania pióra wymaga napięcia trzech grup mięśni. Gdy się nie pisze, wznoszenie linii miograf zmniejsza się i one opadają w końcu zupełnie. Przy szybkim piśmie linie wznoszą się coraz wyżej i powstaje druga linia wzniesień, na której zaznaczają się ruchy potrzebne do pisania i krzywizny pulsu podczas wydychania. W ten sposób zrozumiałe jest, w jaki sposób za pośrednictwem działania mięśni pod naciskiem mózgu przychodzi do skutku mechaniczny akt pisma.

Pewne fakty zmuszają do przypuszczenia osobnego centrum pisma w mózgu. Wszystkie ludy cywilizowane piszą prawą ręką; a więc lewa połowa mózgu musi tą ręką poruszać. Przeciwnie,

dotknięci atakiem apoplektycznym lewej połowy mózgu, idioci, ludy barbarzyńskie, u których lewa połowa mózgu mniej funkcjonuje, piszą lewą ręką. Do tego samego zresztą przemijającego renesatu doprowadza sugestia hipnotyczna, naturalnie, jeśli nie ma żadnego słabego uszkodzenia mózgu.

Pomijając bezwiedne wrażenia słuchowe, które łączą pismo z mową, wynikają wrażenia spisanych i w mózgu zapamiętanych układów liter z dwóch źródeł: z wrażenia oczu, które za ich pośrednictwem jest przenoszone i z bezwiednego wrażenia wykonywanych prawą ręką ruchów. Obroty powstają zatem w obu połowach mózgu przez koordynację słów i wierszy pisma, a przede wszystkim w lewej połowie mózgu przez koordynację w kształcie liter.

Holder opowiada o chorym, który wskutek apopleksji stracił mowę i później stopniowo ją odzyskał prócz głosek f, r, t, l, których ani wymówić, ani wypisać nie mógł.

Jeśli lewe centrum mózgu jest zniszczone lub niezdolne do działania, wówczas zastępuje je odpowiednio położona część prawej połowy mózgu, która w końcu z pomocą lewej ręki wykonuje symetryczne, mańkucie pismo odwrotne. Niektórzy lokują odnośne centrum w mieczu pacierzowym w okolicy łądźwi. Inni wreszcie całej w ogóle teorii nie uznają. Według nich każdy znak w piśmie jest wynikiem szeregu różnych aktów woli. Aby zaś wyjaśnić stopień bezwiedności ruchów przy pisaniu przyjmują, że dobrowolne impulsy, idące z mózgu, przechodzą w niektórych punktach przez parę substancji, która im nie stawia oporu dzięki długiemu przyzwyczajeniu i częstym powtarzaniem jednej i tej samej czynności.

Szerszą hipotezę poparły prace Charcota i jego szkoły, o agrafii (niezdolności do pisania), którą to anormalność ulokowano w lewej półkuli mózgu.

Do pisania niezbędne jest dobre przenoszenie wrażeń psychicznych i rozdział podrażnienia nerwów na rozmaite grupy mięśni. Te zaś muszą nie tylko być w stanie umożliwiającym poddawanie się prawom fizjologicznym, regulującym ściąganie się mięśni, ale także muszą reagować równomiernie i dokładnie dzięki długiemu przyzwyczajeniu.

Tak skomplikowany aparat musi mieć swe niedokładności, z których każda ma odmienny wpływ na pismo i to tym mniej albo więcej, im mniej albo więcej ona jest wybitną.

Także mózg nie zawsze jest w stanie normalnym i ma różne stopnie podniecenia: mózg artysty nie ma tego spokoju jak mózg matematyka, tego zaś mózg ma mniej spokoju, niż mózg przepisywacza.

Zresztą mnóstwo jest czynników, działających na mechanizm pisania, dających pismu ludzkiemu wielką różnorodność. Ale zupełnie naturalne jest, iż jednaki stan mózgu i funkcjonowania mięśni musi mieć jednaki wpływ na charakter pisma. Jeśli dać ręce ten sam ruch stale, to kształt litery będzie zawsze jednaki. Ten kształt więc będzie odbiciem pewnej właściwości intelektualnej, z którą się łączy ściśle. I dlatego pismo jest tak charakterystycznym, stałym i dokładnym odbiciem właściwości jednostki, iż każdy charakter poznać możemy po jej piśmie. Dodać tu należy fakt, iż Preyer uczynił spostrzeżenie, iż pismo jednego i tego samego człowieka, dokładnie z pomocą nogi, albo ust, ma te same zasadnicze rysy, jak pismo zwyczajne.

NAUKA GRAFOLOGII

Studium grafologii składa się z badania **znaków ogólnych**, badania **znaków szczególnych** i badań **wypadkowych**.

Znaki ogólne wynikają z obrazu całości pisma, a więc kierunku linii, mniejszego czy większego pochylenia liter, ich wysokości, z pobieżnego i niedbałego pisania, odstępów pomiędzy poszczególnymi liniami i słowami, łączenia z sobą liter czy wyrazów itd. Te charakterystyczne cechy uderzają na pierwszy rzut oka i bez wielkiego wysiłku, przy jakim takim ćwiczeniu, bez długich studiów uchwycić je można łatwo.

Szczególne znaki wymagają dłuższej wprawy i dokładnego badania. Do znaków **szczególnych** należą: interpunkcja, zakrętas przy podpisach, forma każdej litery, linia przekreślająca przy literze

„t”^{*)}, itd.

Wypadkowe (resultante), są to wyniki kombinacji głębszych i bardziej spekulatywnych, wymagające uzupełnienia czysto indywidualną, psychologiczną intuicją.

Ponieważ pismo – tak samo jak słowo mówione – jest uzewnętrznieniem, bezpośrednim przeniesieniem myśli, a więc jest zupełnie naturalnym, iż **pismo bardzo powolne, niepewne, niewyrobyte** świadczy o powolności myślenia i o lenistwie myślenia piszącej osoby. (rys. 1)

Rys. 1

Natomiast **pismo wprawne, szybkie, wyrobione**, świadczy o względnej wyższości wykształcenia. (rys.2)

Rys. 2

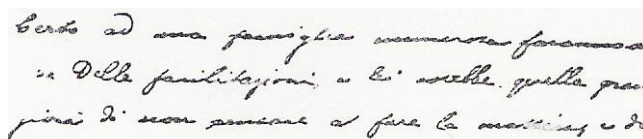
Pismo bardzo szybkie i nieregularne należy do osoby wrażliwej, łatwej do podniecenia, o temperamentie żywym. Jeśli jednak zdarza się to wyjątkowo, a więc jeśli pismo danej osoby wyjątkowo jest nieregularne i nierówne, wówczas świadczy to o chwilowej irytacji i chwilowym podrażnieniu.

Stawianie znaków pisarskich (interpunkcja) jest wynikiem świadomej woli piszącego. **Jeśli znaków pisarskich brak, albo jeśli one są stawiane w nieodpowiednich miejscach**, wówczas jest to oznaką bałamutnego umysłu, niezdolnego do ściśle logicznego myślenia. Łączy się to zwykle z nierównością linii pisma i odstępów między wierszami. Natomiast **ściśle zachowanie reguł interpunkcji, zawsze jednako szerokie (czy wąskie) marginesy, wyrazistość pisma** są dowodem jasnego, spokojnego i zrównoważonego umysłu. **Zachowanie ściśle reguł interpunkcji przy bardzo czystym piśmie** jest właściwością ludzi tzw. Porządných, którzy zawsze kładą kropki ponad „i”. (rys. 2)

O radosnym usposobieniu piszącego i o zuchwałym charakterze, świadczy, jeśli **linie pisma wznoszą się przy końcu wierszy ku górze**; jeśli zaś **wiersze u końców opadają ku dołowi**, świadczy to o smutku, rozczarowaniu i słabości charakteru. Tak samo **pismo wznoszące się w każdym wierszu ku górze**, jest właściwością ludzi ambitnych; **opadające zaś ku dołowi, a przy tym niepewne, niewyrobyte, mało charakterystyczne, bardzo pochylone** jest własnością melancholików i ludzi nieśmiałych. **Pismo, które od początku wiersza idzie w dół, w drugiej połowie wiersza zaś wznosi się ku górze, tak, iż tworzy pośrodku wiersza wklęsłość**, należy do ludzi, którzy łatwo tracą energię i rzutkość, ale i łatwo ją odzyskują. Jeżeli zaś **wiersze pisma idą w wężowej linii kilkakrotnie opadając i wznosząc się ku górze**, wówczas wnosić należy, iż piszący ma dużo chytryści, zdolności przystosowania i giętkości umysłu.

*)Ponieważ w języku włoskim litery *t* nie ma, więc o niej Lombroso nic nie mówi. To co on mówi o linii przekreślającej przy literze odnieść się da również do łuku przy literze *l*, inne znaki co przy literze *i*.

Pismo drobne o literach małych, jest w ogóle znakiem charakteru małostkowego i marnego. Wniosek ten musi być poparty innymi wskazówkami i trzeba z nim być bardzo ostrożnym. I bardzo często bowiem drobny charakter pisma jest oznaką subtelności, uczuciowości, delikatności i sprytu. (rys. 3)

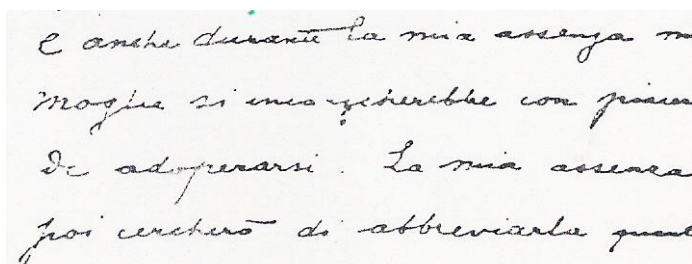

Scritto ad una famiglia numerosa formosa
in Della familiarità, e le molte quella gran
pina di non pensare al fare la mattina e do

Rys. 3

Pismo duże, litery wysokie, są dowodem szlachetności i dystynkcji, często dumy i pewności siebie. Jeżeli słowa zaś kończą się długimi liniami i w ogóle widoczna jest skłonność do **odśrodkowych ruchów**, a odstęp między poszczególnymi słowami są wielkie, wówczas wnioskować należy, iż w charakterze piszącego jest dużo wyższości umysłu i dostojności.

Linie zaokrąglone, pismo urocze i faliste przejawia usposobienie miękkie, łagodne, uczuciowe, skłonność udzielania się drugim i otwartość. (rys.4)

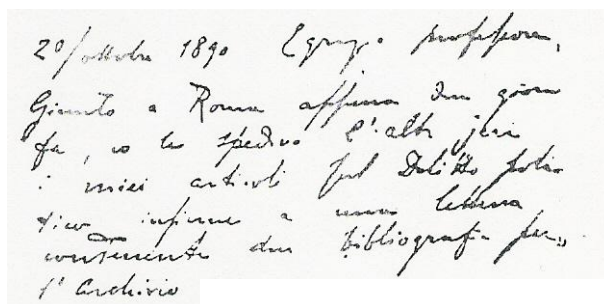

E anche durante la mia assenza
moglia si può vedere con piacere
di adoperarsi. La mia assenza
poi cercherà di abbreviarla quanto

Rys. 4

Tymczasem **pismo kończaste, litery o ostrych kątach**, świadczy o świadomym celu, żelaznej sile woli, a litery ciężkie, pewne, kanciaste, są właściwością charakterów twardych, silnych, zamkniętych w sobie.

Pismo szybkie, nerwowe, podnoszące się u końców wierszy ku górze, mają jednostki energiczne, spragnione działania i czynu, lubiące przewycięzać przeszkody własnymi siłami. (rys. 5)

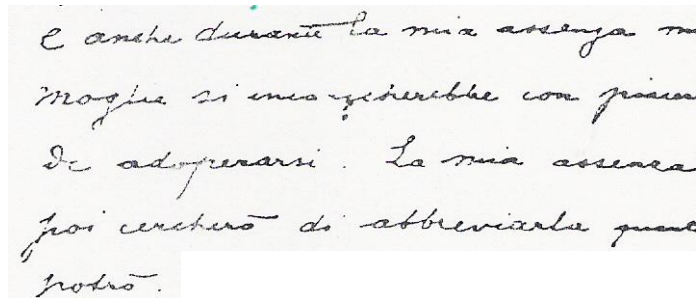

20/ottobre 1890 Espy. prof. prof.
Giunto a Roma afferra un giorn
fa, e lo spedire a l'alt. j.eri
: miei art. di J. del. Ho foto
fioro infime a una lettera
vissimamente con bibliografo per
l'Archivio

Rys. 5

(Pismo znakomitego socjologa Sighele)

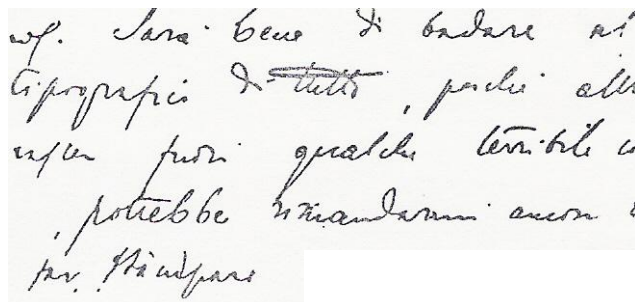
Równe, a powolne, prostolinijne pismo oznacza apatyczne usposobienie. (rys. 6)

Rys. 6

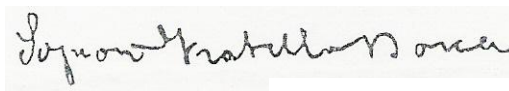
Prostotę uwidacznia **brak wszelkich niepotrzebnych dodatków i zakreślasów, dokładność w interpunkcji, podkreślanie ważniejszych słów, pisanie liter małych tam gdzie powinny być litery wielkie.**

Jednostki genialne, a indukcyjnie myślące, które z poczuciem rzeczywistości łączą śmiałość poglądów i wniosków, mają w piśmie swoim, jako charakterystyczną cechę **łączenie i nielączenie z sobą liter na przemian.** (rys. 7)

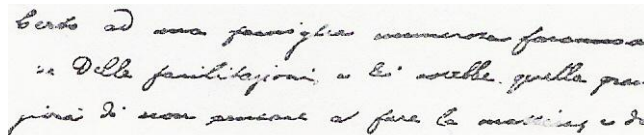

Rys. 7

Również genialne, ale abstrakcyjnie myślące jednostki, które raczej przetrawiają w sobie otrzymane wrażenia i mają mniej zdolności do oryginalnych poglądów i wniosków, a swe genialne pomysły opierają na podstawie zaobserwowanych faktów i dochodzą do wniosków dokładnością obserwacji, **łączą zawsze litery w każdym słowie, a nieraz łączą z sobą nawet poszczególne słowa.** (rys. 8)

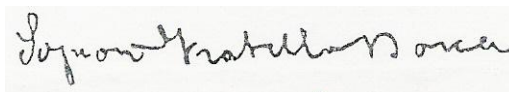

oraz

Rys. 8

Pismo wyrobione, czyste i wyraziste, w którym ostatnie litery słowa są większe, oznacza otwartość, odwagę i energię.

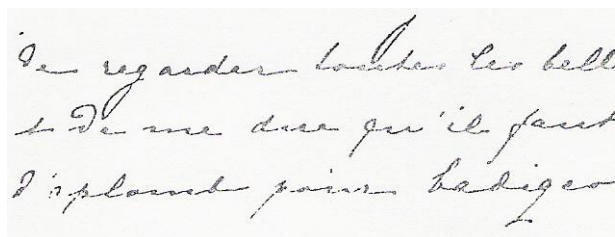

Rys. 9

(Pismo znakomitego Nino Bixio)

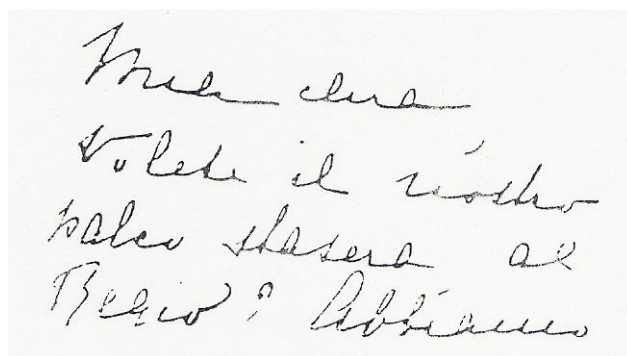
Zaś **pismo małe i subtelne, w którym litery każdego słowa ku końcowi coraz bardziej się zmniejszają i stają się coraz cieńsze,** świadczy o usposobieniu nieufnym, ostrożnym i chytrym.

Te wszystkie oznaki i wnioski oparte są na obserwacjach pozytywnych. Uzupełnienia je niejako instynktowne wrażenie. I tak np. od razu, bez dokładnych studiów, na pierwszy rzut oka z pisma, wnosić można, iż należy ono do jednostki spokojnej, zrównoważonej, umiarkowanej, zamiłowanej w symetrii, porządku, elegancji.

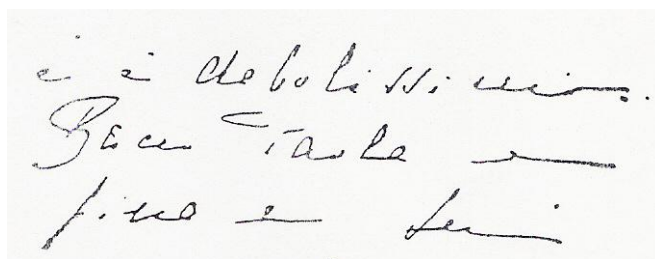

Rys. 10

Pismo ludzi z natury łagodnych, a nagle rozgniewanych, zmienia się o tyle, iż kropki ponad „i” stają się duże, grube, zmieniają się w kreski, linia przekreślająca w literze „t” grubieje, a dużo słów bywa podkreślonych, a u osób wesołych i żywych pismo, pod wrażeniem smutku albo nieszczęścia, pochyla się ku stronie prawej. Dowodem najlepszym zmiany pisma pod wrażeniem chwili jest następujący przykład.

Rys. 11a

Rys. 11b

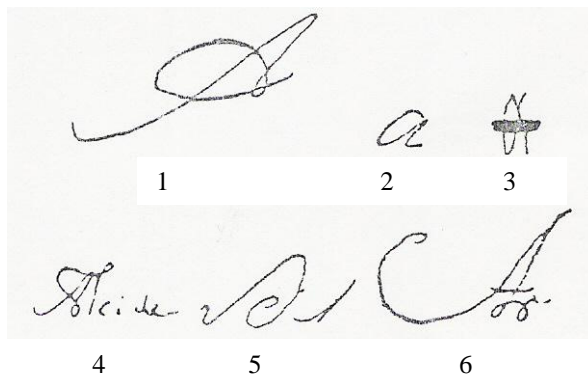
Pismo na wzorach (rys. 11a, 11b), jest pismem jednej i tej samej osoby, pierwsze jest jej pismem normalnym, drugie jest wyjątkiem z listu, pisanego pod wrażeniem wielkiego smutku.

CHARAKTERYSTYKA ZNAKÓW W ALFABECIE

Duże A

Duże A ma większe znaczenie niż małe a

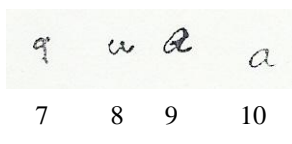
1. Jako inicjał, rzucony z rozmachem – fantazja; pochylone bardzo – wrażliwość.
2. Inicjał w formie małej litery – prostota
3. W formie małej litery przekreślonej w środku - oryginalność

4. Inicjał z linią przechodzącą ku górze – wytrwałość, wielkoduszność.
5. Duże, przechylone – łagodność, prostota.
6. Artystyczna elegancja.

Małe a

7. W formie greckiej a-wykształcenie
8. Otwarte u góry – otwartość swobodę

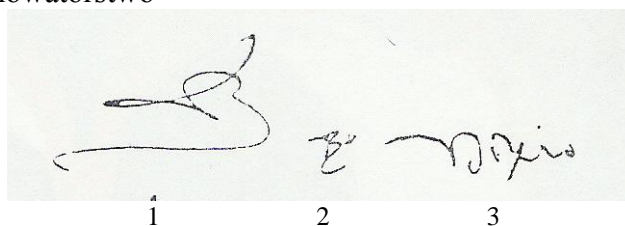

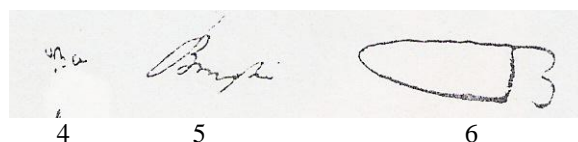
9. i 10. Otwarte u dołu, albo zupełnie zamknięte – zamknięte w sobie usposobienie, stronność, nieprzystępność.

Duże B

Litera „B i b” posiada duże znaczenie.

1. Artystycznie zaokrąglona i rzucona z rozmachem – oryginalność i wdzięk.
2. Podobna drukowanej – elegancja
3. Również podobna drukowanej, z rozmachem rzucona – szerokość poglądów i myśli; „przedsiębiorczość”, nowatorstwo

4. Proste zaokrąglenie – łagodność i elegancja
5. Linia początkowa wysunięta w górę – żądza, panowanie, ambicja, rozwinięte poczucie własnej wartości (wzór pisma Bonghi`ego)
6. Linia dolna wysunięta daleko ku lewej stronie – dotrzymanie danego słowa, cześć dla tradycji i dla wspomnień.

Małe b

7. Otwarta u góry – otwartość, szczerłość
8. Zamknięta u góry – zamknięcie w sobie, nieufność wytrwałość

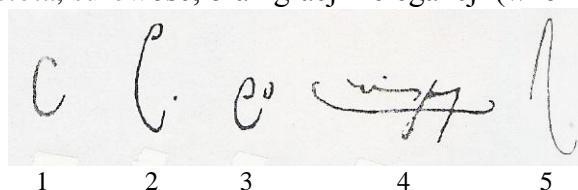

9. Zakończone haczykiem - egoizm

Duże C

Tylko jako duża litera ma znaczenie

1. Okrągłe i pochylone – elegancja, lekkość umysłu, gracia, elastyczność (wzór z pisma Dumasa)
2. Proste i kanciaste – prostota, surowość, brak gracji i elegancji (wzór z pisma Freycineta)

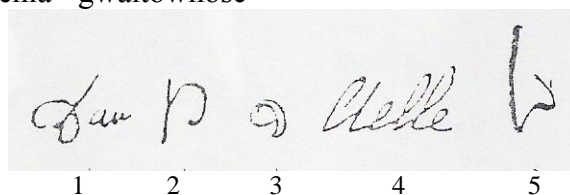

3. Pochylone – delikatność, łagodność
4. Wydłużone u dołu ku prawej stronie, podkreślające całe słowo – oryginalność, a jeśli zakończone haczykiem – egoizm
5. Nieproporcjonalnie duże – ognistość temperamentu, duma, zamiłowanie w sprawiedliwości, gwałtowność (wzór z pisma marszałka Canroberta)

Duże D

Jako duża i mała bardzo ważna

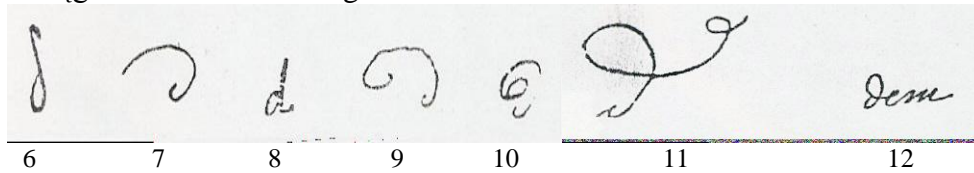
1. Ekscentryczna forma – wybitny umysł
2. Ekscentryczna forma, zbliżona do formy drukowanej litery – zmysł artystyczny
3. Ostrość, mimo zaokrąglenia - gwałtowność

4. Podobne do małej litery – prostota
5. Forma brzydka, nienormalna – pospolity umysł, ordynarność, pretensjonalność

Małe d

6. Z prostą, ku górze wzniesioną linią – umysł skłonny do abstrakcyjnego myślenia, wyższy, wzniosły
7. Wydłużone ku lewej stronie – wykształcenie
8. Zwykła a gruba forma – banalność
9. i 10. Zaokrąglone do środków - egoizm

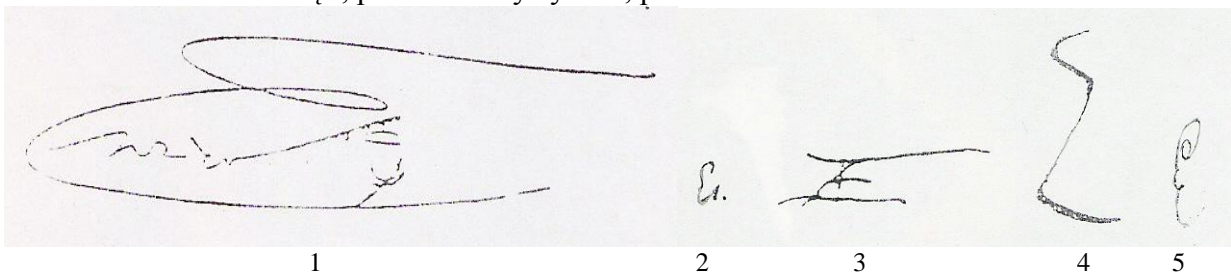

11. Zaokrąglone od lewej ku prawej z zakrętasem u końca – żywotność, entuzjastyczne marzycielstwo, skłonność do samochwalstwa
12. Łączące się z następną literą – logiczność, równowaga duchowa

Duże E

Jako duża litera niewiele znaczy, bardzo ważna jako mała

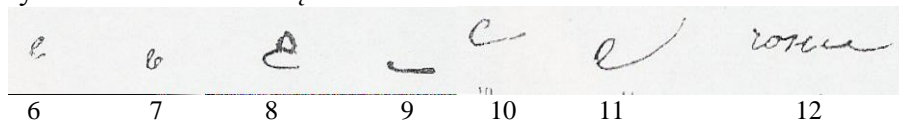
1. Bardzo duże, obejmujące całe słowo – zaufanie we własne siły, wierność w przyjaźni (wzór z pisma znakomitego uczonego Enrica Ferri)
2. Zwykłe – prostota
3. Forma czcionki – wdzięk, poczucie artystyczne, poza

4. Silnie rzucone, grube – siła, trzeźwość (wzór pisma Zoli)
5. Brzydkie z zakrętami - pretensjonalność

Małe e

6. Zwykłe – prostota, jasność umysłu
7. Zakończone haczykiem – egoizm
8. Kanciaste – siła woli, wybitna indywidualność
9. Grubiej przy zakończeniu - namiętność

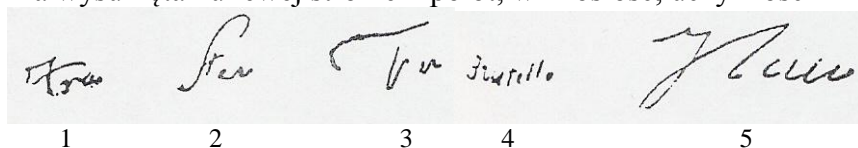

10. Wydłużone przy zakończeniu – wielka siła wyobraźni
11. Przy zakończeniu wznoszące się ku górze - siła wyobraźni, zuchwałość i skłonność do pustoty
12. Mniejsze od innych liter – nieufność

Duże F

Małe f ma większe znaczenie niż duże

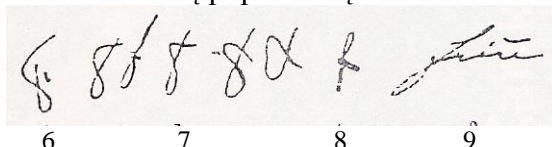
1. Forma czcionki – prostota, wykształcenie
2. Forma czcionki zaokrąglona – łagodność, wykształcenie
3. Poprzeczna linia wysunięta ku lewej stronie – polot, wzniosłość, uczynność

4. Kanciasty, niezwykle kształt – oryginalność, siła woli, stanowczość (wzór z pisma Mazziniego)
5. Uproszczona forma – dziwactwo, brak wytrwałości (wzór z pisma Flauberta)

Małe f

6. i 7. Wielkie z zakrzywioną linią poprzeczną – łagodność; z kanciastą linią poprzeczną – wytrwałość; z pochyloną ku dołowi linią poprzeczną – ufność w swe siły, odwaga

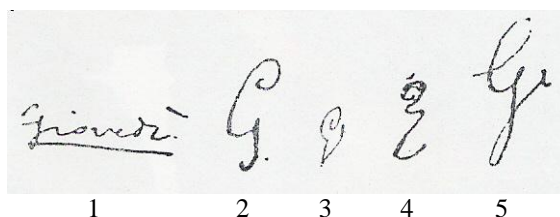

8. Niewielkie, ku dołowi coraz grubsze, z silną linią poprzeczną – wytrwałość
9. Bardzo pochylone i cienkie – wrażliwość, nieśmiałość

Duże G

Nie ma większego znaczenia

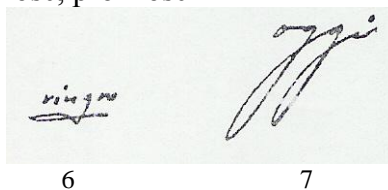
1. Podobne kształtowi małej litery, u góry otwarte – prostota, wzniosłość, namiętność
2. Nie wysunięte zbyt nisko i na równi z innymi literami – duma, poczucie piękna (wzór z pisma Rossiniego)

3. Z ostrym kątem u dołu – miękkość, dobroć, jasność poglądów
4. W kształcie drukowanej małej litery – dużo prostoty i poczucia artystycznego (wzór z pisma Teofila Gautier)
5. Łączące się z następną literą – stanowczość

Małe g

6. Z zakrętasem u dołu – oryginalność, próżność

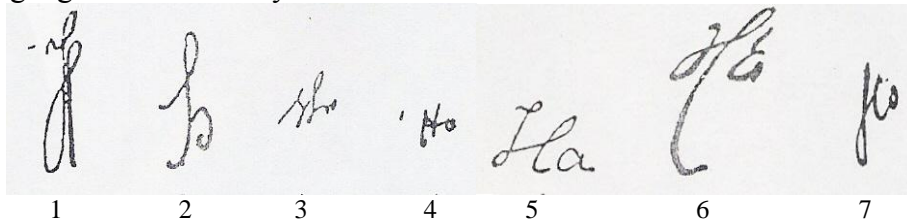

7. Wydłużone u dołu – siła wyobraźni

Duże H

Ważna jako duża litera

1. Bliskie obie główne linie – nieśmiałość
2. Kształt małego h – wdzięk i prostota
3. Nierównoległe główne linie – wykształcenie

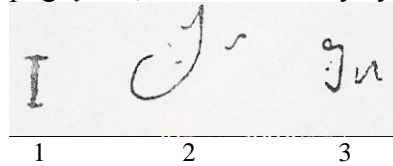

4. Forma czcionki – wykształcenie, siła woli
5. Okrągłe i niezgrabne – miękkość, brak elegancji (wzór z pisma Haeckela)
6. Wydłużone pod linię – stanowczość, bardzo silna wola (wzór z pisma Stanleya)
7. Wydłużona w dół pierwsza linia – wytrwałość

Duże I

Jako mała litera bardzo ważna

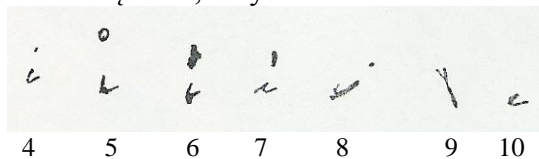
1. Forma czcionki – wykształcenie
2. Duże zaokrąglenie – szerokość poglądów, wrażliwość artystyczna

3. Kanciaste – stanowczość, brutalność. Kropki nad dużym I - kładzie pedant

Małe i

4. Kropka nieznaczną – słabość, tchórzliwość, brak energii
5. Kropka okrągła duża, wysoko nad literą – siła woli, szybkość w decyzji
6. Gruba kropka, jakby kleks – namiętność, zmysłowość

7. Wydłużona kropka – żywiość, skłonność do dziwactw
8. Kropka nad literą – nieporządek, pobłażliwość, płytkość
9. Kropka w kształcie podłużnym – dobre skłonności, panowanie nad sobą
10. Kropka prawidłowa – zamiłowanie do porządku, pedanteria. Opuszczanie kropek – oznacza nieuwagę, niedbałość

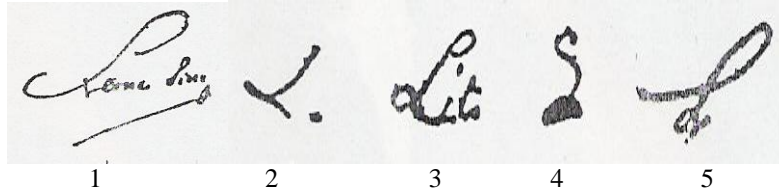
Litera K

Litery K w języku Włoskim niema, więc Lombroso nic o niej nie mówi

Duże L

Ważne

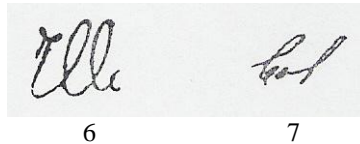
1. linia górna wydłużona w stronę prawą, dolna w lewą – wytrwałość
2. Forma czcionki – umysł estetyczny
3. Harmonijna linia – zrównoważony charakter; łącząca się bezpośrednio z następną literą – umysł logiczny (wzór z pisma Littrego)

4. Prosta linia – duża siła charakteru
Pochylona ku prawej stronie – subtelność, delikatność (wzór z pisma Lamartina)

Małe l

5. Szeroka, okrągła - łagodność

6. Ostro zakończone u góry – stanowczość, zapal, szybkość decyzji

Duże M

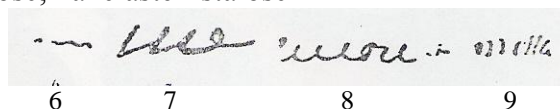
1. Duża litera w formie malej – prostota; pierwsza linia wyższa od drugich – duma; ostatnia linia bardzo gruba – siła
2. Pierwsza linia schodzi niżej, niż następna – wielkie porywy
3. Ostatnia linia najwyższa i odsunięta od dwóch pierwszych – ambicja, wzniosłość, siła charakteru (wzór z pisma Moltkego)

4. Kształt zbliżony do drukowanej litery – prostota, zamiłowanie do porządku, szlachetność; pierwsza linia dłuższa – szlak wspomnień; łączące się bezpośrednio z następną - wytrwałość
5. Duża litera w formie malej, każda linia oderwana, nie łącząca się z następną – żywość charakteru, skłonność do entuzjazmu (wzór z pisma Micheleta)

Małe m

6. Faliste – elegancja, wdzięk, smak estetyczny
7. U góry otwarte – otwartość; kanciaste - stałość

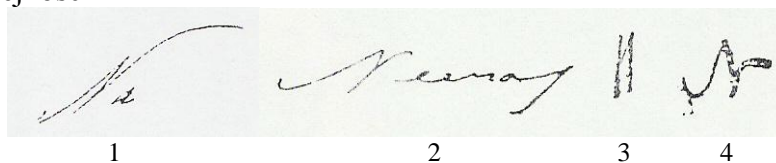

8. U góry otwarte, z faliste u dołu – łagodność
9. Kreski oddzielone od siebie – siła wyobraźni, zapal (wzór z pisma Mazziniego)

Duże N

Duża litera bardzo ważna. Do małego „n” stosuje się powiedziane o małym „m”

1. Z rozmachem rzucone – siła wyobraźni, szlachetność
2. Pierwsza linia wydłużona – wierność, kult przeszłości i wspomnień; zaokrąglone linie – łagodność, chwiejność

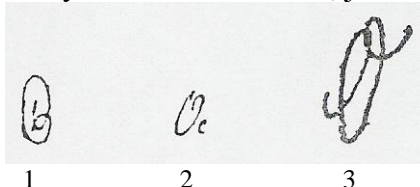

3. Kanciaste, proste, ściśnięte – siła woli, szybki powzięcie decyzji
4. Grubo zarysowana, ostatnia linia pozioma – wojownicze usposobienie

Duże O

Małe ma znaczenie

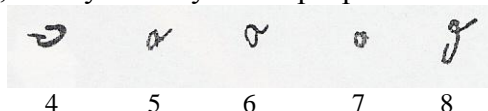
1. Zakończone w środku – egoizm; szczelnie zamknięte – nieszczerłość
2. Nie zamknięte zupełnie, czysto zarysowane – otwartość, jasność poglądów

3. Wydłużone, z haczykami – zamknięty w sobie charakter

Małe o

4. Otwarte z lewej strony – fałszywość
5. Złączone z następną literą czy słowem - logiczność
6. Pochylone ku lewej stronie, z dużym haczykiem - pospolitość

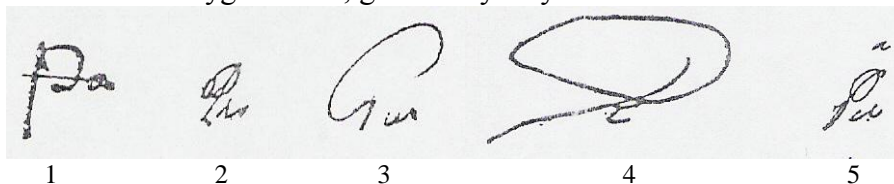

7. U góry otwarte – otwartość
8. U góry otwarte z zakrętasem – despotyzm, umiejętność podbijania ludzi

Duże P

Jedna z najważniejszych i najbardziej charakterystycznych liter

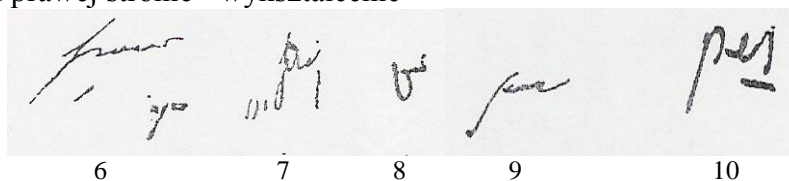
1. Forma czcionki, z górną linią wysuniętą w dół – genialność, poczucie piękna
2. Zawikłana linia – namiętność, siła
3. Rzucona z rozmachem – oryginalność, gust estetyczny

4. Niezgrabne zakrętasy – głupota, pretensjonalność
5. Wydłużone, trochę zagmatwane – zdolności dyplomatyczne (wzór z pisma Piusa IX)

Małe p

6. Bardzo wydatne - żywość
7. Długie i u dołu zaokrąglone – łagodna wytrwałość
8. Zaokrąglone ku prawej stronie - wykształcenie

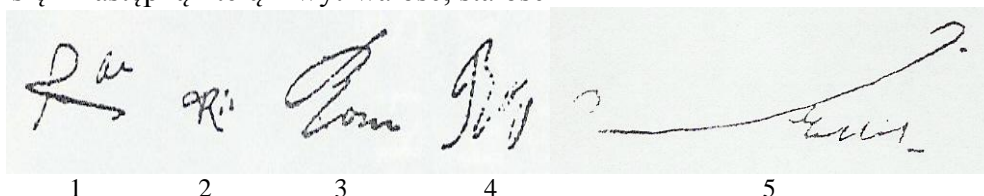

9. Części oddzielone od siebie – siła wyobraźni
10. Grube i zaokrąglone u góry – dyskrecja

Duże R

Bardzo ważne

1. W formie inicjału – harmonia, prostota, siła
2. Forma czcionki – poczucie piękna, jasność myśli, łatwość orientacji
3. Łączące się z następną literą – wytrwałość, stałość

4. Inicjał nieforemny – tchórzliwość
5. Nieproporcjonalnie wielkie – marzycielstwo (wzór z pisma Rousseau)

Małe r

6. Forma czcionki – wykształcenie

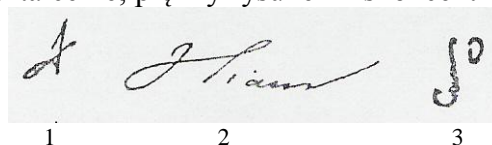

7. Forma francuska – niepretensjonalność, dystynkcja

Duże S

Małe ma znaczenie

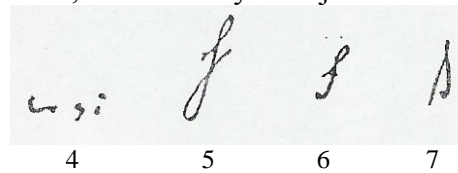
1. Oryginalna forma w kształcie małej litery – oryginalność
2. Uproszczona forma – wykształcenie; piękny rysunek – skoncentrowana siła

3. Wydłużone ku dołowi, uproszczone – banalna prostota

Małe s

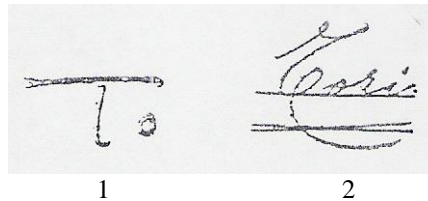
4. Forma czcionki – zmysł estetyczny
5. Wydłużona u dołu – oryginalność, nienormalny ustrój

6. Zakończone haczykiem – łagodna wytrwałość
7. Kanciaste – stanowczość

Duże T

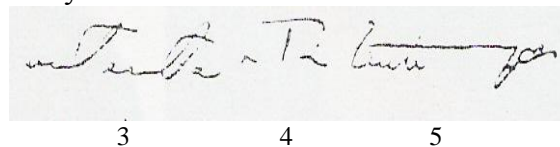
1. Forma czcionki – wykształcenie

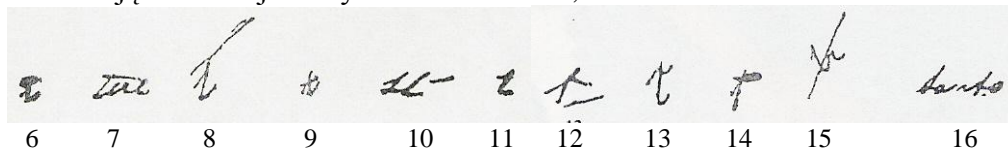
2. Forma uproszczona – brak przesądów; zakończona kółeczkiem – łagodność

Małe t

3. Przekreślone u góry zaokrągloną linią – ugodność, brak stanowczości
4. Forma czcionki – poczucie piękna; linia przekreślająca osobna - despotyzm
5. Długa linia przekreślająca - żywość

6. Gruba linia przekreślająca i krótka – energia, stanowczość
7. Cienka linia przekreślająca, opadająca w dół – smutek, miękki charakter
8. Linia przekreślająca u samej góry - despotyzm
9. Linia przekreślająca w samym środku – pokora, usłużność
10. Linia przekreślająca odsunięta w prawo – inicjatywa
11. Linia przekreślająca z lewej strony – kunktatorstwo, wstecznicstwo

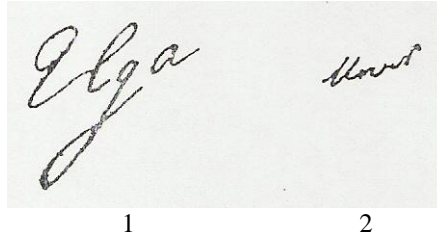

12. Linia przekreślająca, z prawej opadająca w dół – upór
13. Linia przekreślająca, wygięta ku górze – nerwowość, wrażliwość
14. Linia przekreślająca, bardzo gruba – gwałtowność, siła
15. Linia przekreślająca, powyginana – złośliwość, nierówność charakteru
16. Linia przekreślająca, złączona z następną linią – logiczność, wytrwałość; równa zwykła – zrównoważony umysł

Duże U

Tylko jako duża litera ma znaczenie, o małym „u” powtórzyć należy to, co powiedziane o „m” i „n”

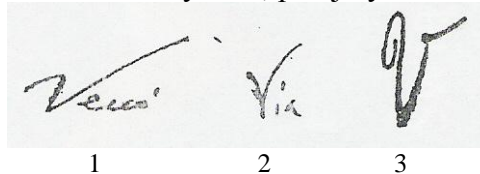
1. Duże, z rozmachem rzucone – jasny umysł, otwarta głowa, czystość

2. Drobne, z równoległymi liniami – prostota

Duże V

1. Ostatnia linia rozwarta i wysoka – idealizm; kanciaste linie – siła woli
2. Pochylone ku lewej stronie, rozwarte – czystość, przejrzystość

3. Ostatnia linia haczykowata – zaczepne usposobienie

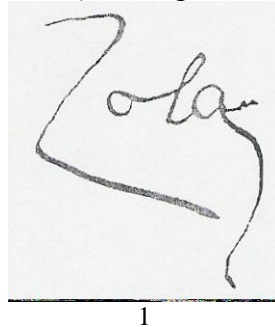
Duże W

Ponieważ w języku włoskim litery W nie ma, a więc wszystko, co o „V” mówi Lombroso należy i do „W”

Duże Z

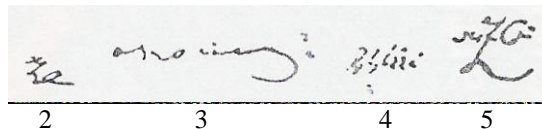
Większe znaczenie ma małe „z”

1. Rzucone z rozmachem – jasność, żywość (wzór z pisma Zoli)

Małe z

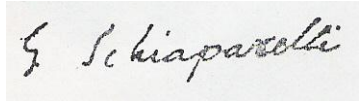
2. Forma czcionki – przejrzystość, równowaga umysłowa
3. Pochylone ku lewej – egoizm

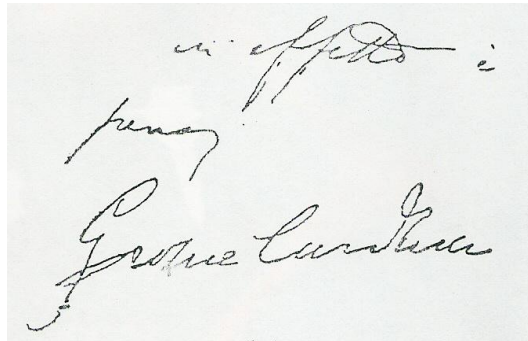
4. Rozdzielone linie – skłonność do entuzjazmu
5. Wysunięte pod linię – szlachetność (wzór z pisma Rossini’ego)

IV PODPIS

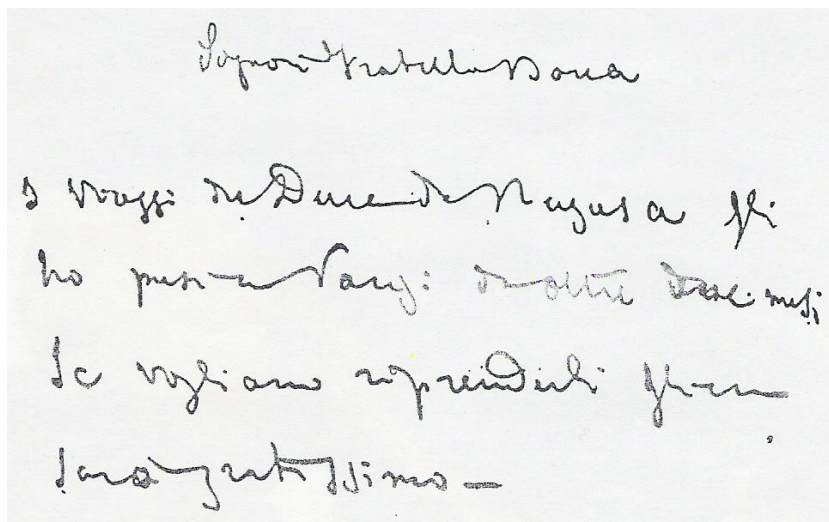
Linie kończące podpis, zakrętas, esy i floresy, mają duże znaczenie, jako przejawy czysto indywidualne. Podpis bez żadnego dodatku jest oznaką stanowczości i subtelności umysłu (W1, W2 i W3), bywa jednak dowodem apatycznego umysłu, braku inteligencji i ograniczoności, Jeśli pismo w ogóle daje dowód niskiego poziomu wykształcenia. Kropka, położona po podpisie, jest objawem rozumu, pauza, albo kilka kropek świadczy o nieufności. Podpis podkreślony jedną, osobną linią należy do osoby dumnej.

W1

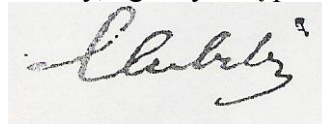

W2

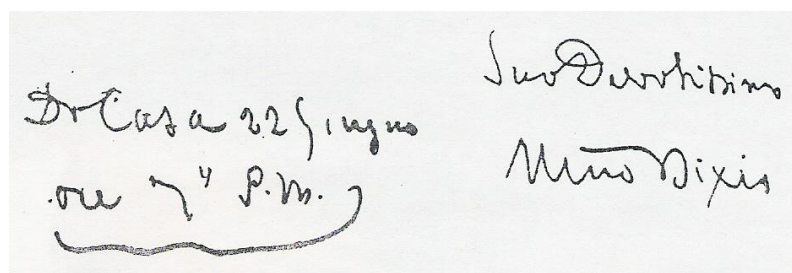

W3

Zakończenie ostatniego słowa, czy podpisu łukiem koncentrycznym, idącym od prawej ku lewej, przejawia energię, zaufanie w swe siły, egoistyczną pewność siebie (W4, W4a)

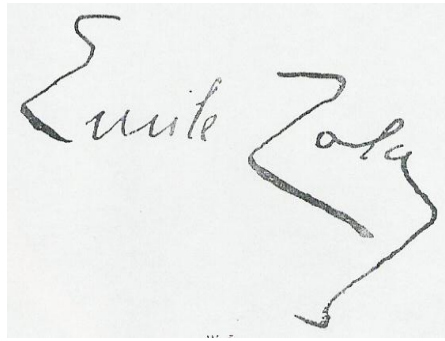

W4

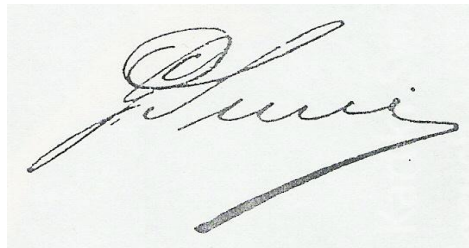
W4a

Podobna linii pioruna linia kończąca, idąca w dół i długa jest własnością umysłu ruchliwego, żywego (W5),

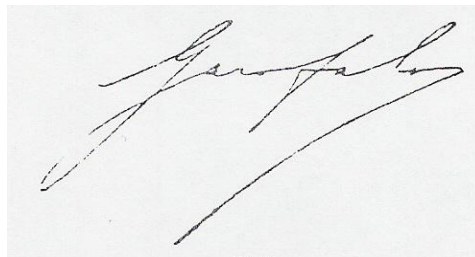
W5

dowodem szybkości orientowania się w sytuacji i decydowania (W6),

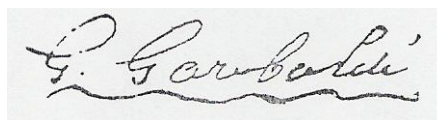
W6

jasnego i syntetycznego umysłu (W7).

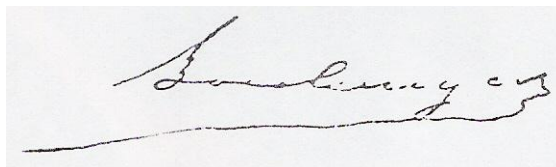
W7

Falista linia pod podpisem oznacza energię i siłę woli, ale złączona z podatnością obcym wpływom (W8),

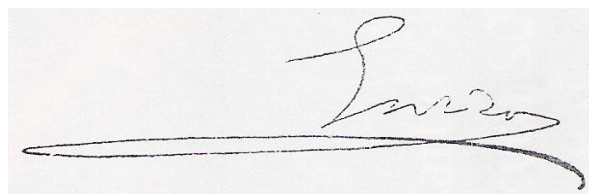
W8

zaś długa podkreślająca linia, złączona z ostatnią literą, oznacza beczelność (W9),

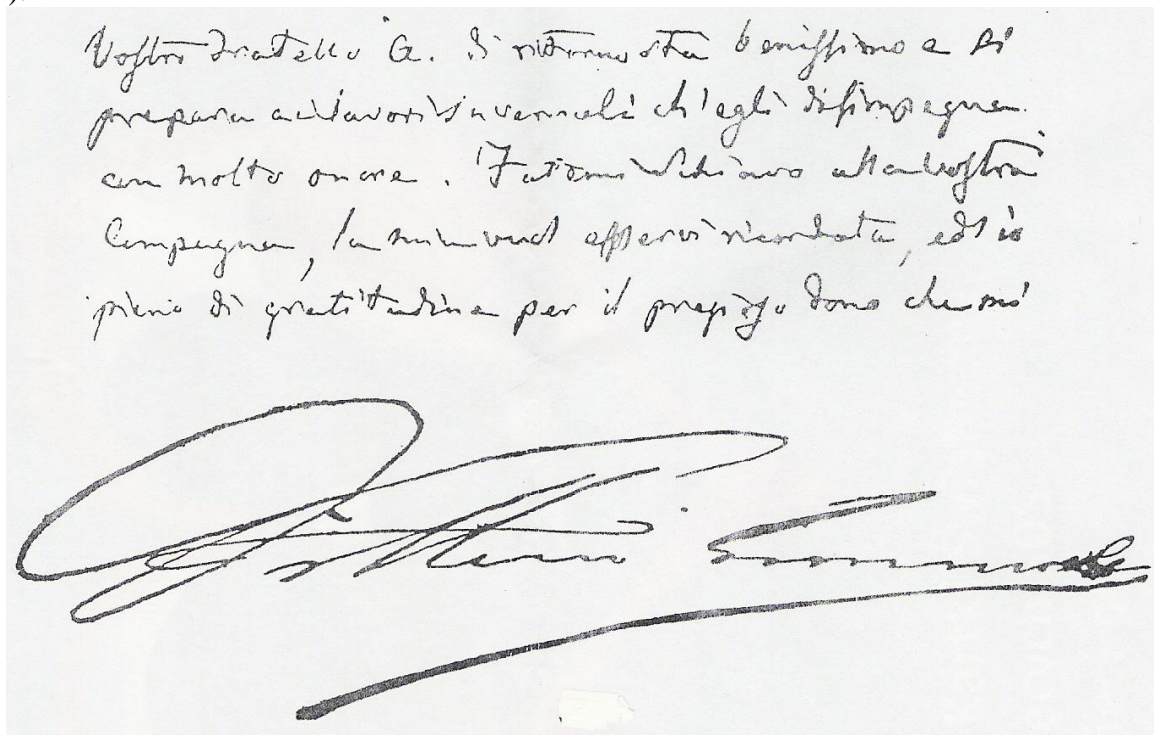
W9

eliptycznie zarysowana – energię i ufność w swoje siły (W10).

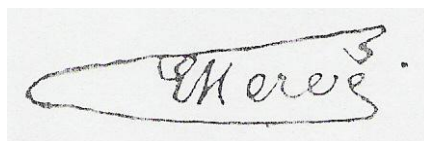
W10

Gdy linia kończąca podpis jest wydłużona i pozioma, świadczy o wojowniczości i szybkiej decyzji (W11).

W11

Zakończenie podpisu, linia podkreślająca całe nazwisko, a potem wznosząca się ku górze jest przejawem czułości rodzinnej i filisterstwa (W12),

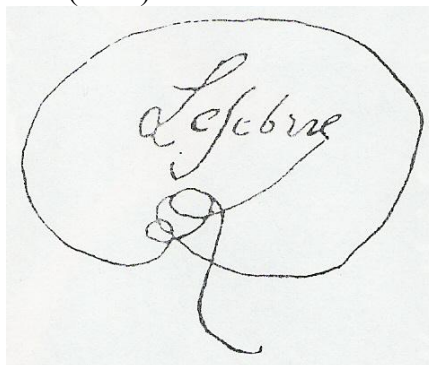
W12

podczas gdy zakończenie podpisu zakrętasami, podobnymi pajęczynie, świadczy o zrzeczności w interesach i sprycie (W13).

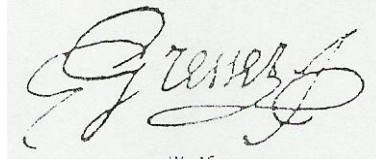
W13

Otoczenie całego nazwiska linią łączącą się z ostatnią literą jest dowodem egoizmu, wyłączności, zamknięcia się w sobie, tajemniczości (W14).

W14

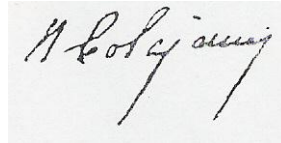
Bardzo skomplikowana linia podpisu, zakończona łukiem, świadczy o egoizmie i intrygantwie (W15)

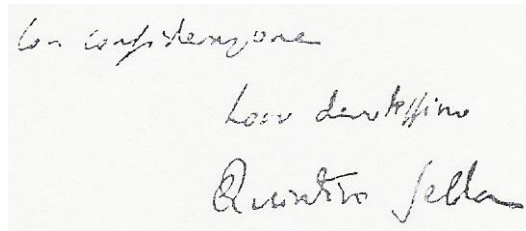
W15

V RÓŻNE ZNACZENIA

Ludzie wykształceni mają pismo wyrobione, linia kończąca literę **d** zwraca się zwykle ku

W16

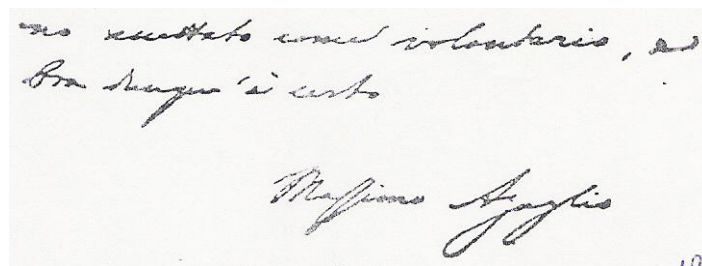

W17

stronie lewej i łączy potem następną literę. Wiele dużych i małych liter ma kształt liter drukowanych,

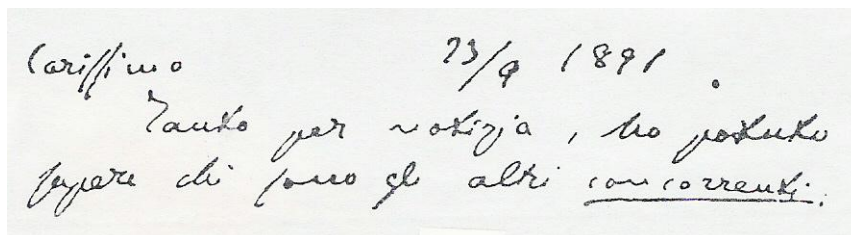

W18

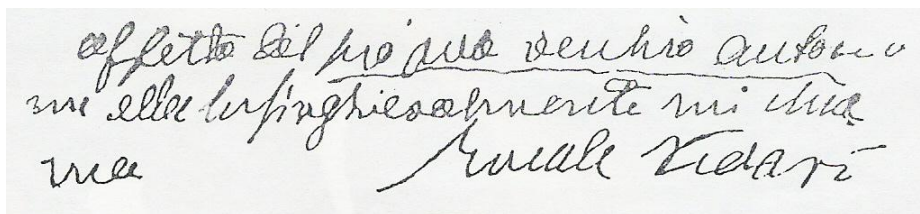

W19

małe **a**, **p** i **g** nie są u dołu zaokrąglone i bywają u góry otwarte (W16, 17, 18, 19, 20, 21),

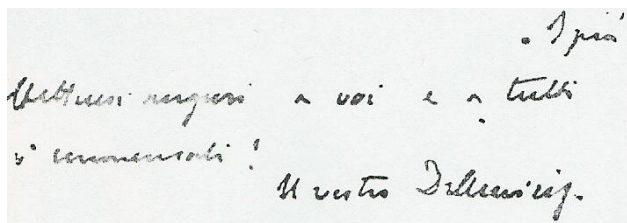

W20

W21

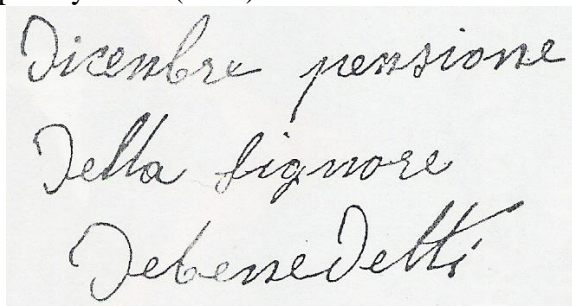
szczególnie oba ostatnie i pismo De Amicisa (W22).

W22

W ogóle charakteryzuje je prostota i elegancja, użycia małego **a** w miejsce dużego **A** (W22), odstępy między słowami są regularne i harmonijne, zaś wiersz każdy idzie zawsze w linii pionowej.

Porównajmy z tym pismo kobiety zupełnie niewykształconej, litery są w nim gruba, nieforemne, duże, nierówne; wszystko stosuje się do przepisów, reguł i wzorów, ale całość jest nieestetyczna, niezgrabna i pokrzywiona (W23).

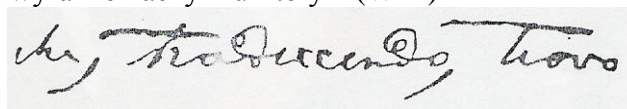

W23

Litera **d**, mimo że jest jednym rozmachem rzucona, jest brzydka. Widoczny jest zawsze wysięk i trud, wiersz odchyła się nieustannie od linii poziomej, litery nieraz bywają kilkakrotnie zaznaczone, a zawsze brak jest proporcji i równości (ostatnie oba **t** i obok nich dziwnie odstawione **i**). Widać, że ręka nie daje się opanować, a trud pisania jest czymś niezwykłym.

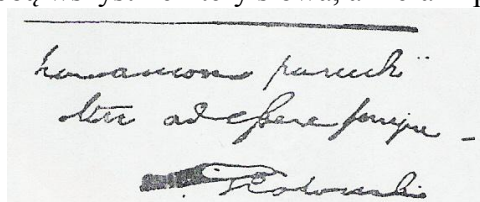
Ludzie o wielkiej energii i szybkiej decyzji piszą płynnie, stawiając litery kanciaste, ostre, silne, o szerokich podstawach, wydłużone ku dołowi prostą linią; litery są ściągnięte, rzucone w jednym rozmachu.

Charakterystyczne dla monarchów i panujących są silne, wysoko postawione linie przekreślające w literze **t**, wyraźne haczyki u litery **r** (W24)

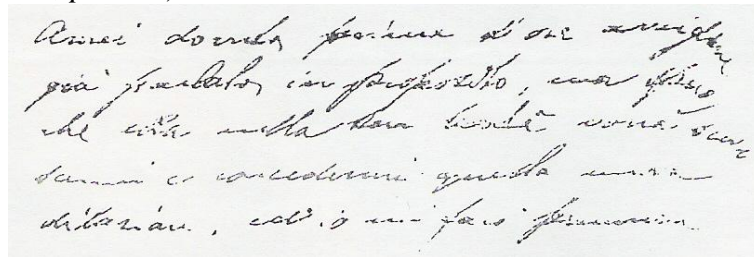
W24

Ludzie wytrwali łączą z sobą wszystkie litery słowa, a nieraz i poszczególne słowa (W25)

W25

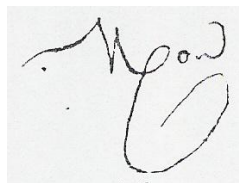
Ludzie o słabej woli, bojaźliwi melancholicy, pesymiści, nieufni w swe siły, niepokojący się bez powodu, mają pismo opadające w każdym wierszu od strony lewej do prawej, litery **p**, **f**, **t** są bardzo pochylone i zawikłane, linie dużych **H** są cienkie i bardzo zbliżone, znaki zapytania postawione niepewnie, kropki ponad **i** niepewne i nieznaczące, litery w słowach opadają przy końcu (W26, w słowach *dovuto, parlato*).

W26

Ci, którzy mają jeszcze trochę energii i walczą z swą własną słabością piszą nierównie, wiersze ich pisma są faliste, to wznoszą się ku górze, to znów opadają. Przy chorobliwej apatii i zupełnym osłabieniu woli wiersze pisma, litery i linie poprzeczne pochylają się bardzo znacznie od strony prawej ku lewej. Ludzie bojaźliwi, ale o indywidualności wybitnej piszą duże litery wielkie, ale cienkimi liniami, podczas gdy następnne litery małe są tym drobniejsze.

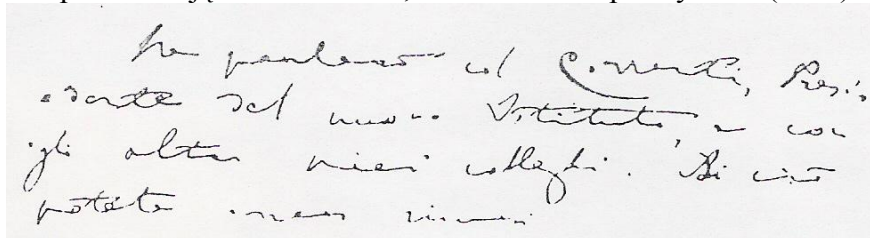
Ludzie zmienni mają pismo niewyrobane i nieregularne, litery mają różną wielkość i różną formę (W27).

W27

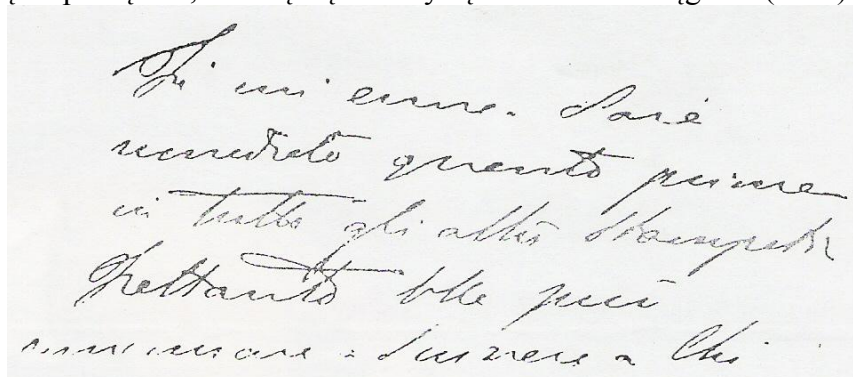
Litera **M** ma ogromny zakręt, zaczyna się chorągiewką (oznaka pretensjonalności), zaś **n** kończy się zakrętem nieproporcjonalnie wielkim ku górze.

Leniwi, niestali, pobieżni mają pismo szybkie i subtelne, zaokrąglone, punkty lekkie, zresztą pismo banalne, linie przekreślające włoskowate, ostatnie słowa przerywane (W28).

W28

Jeżeli z lenistwem i pobieżnością łączy się żywe usposobienie, wówczas jest wiele liter dużych, punkty rzucane są nieporządnie, linie łączące litery są cienkie i zaokrąglone (W29).

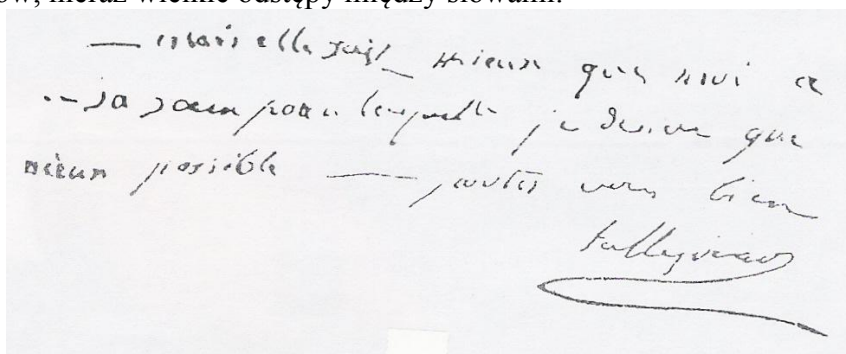
W29

Marzyciele mają pismo bardzo cienkie, wysokie litery, ściśnięte i zapchane, sporo liter zupełnie niewyraźnych, kropki ponad i rozrzucone niewłaściwie, litery pochylone ku prawej stronie.

Dumni, ambitni mają pismo pochylające się od prawej ku lewej stronie, litery rozmaitej wielkości, duże litery ogromne. Ambicja łączy się bardzo często z ekscentrycznością, której objawem są pretensjonalnych form duże litery, niezwykle kształty liter, zakrętasy itp. Wygórowana chorobliwa ambicja przejawia się pismem wznoszącym się w każdym wierszu od strony lewej ku prawej w górę, słowa kończą się często zakrętasami.

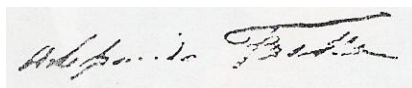
Uczciwi, spokojni ludzie mają pismo wysokie, czyste, wyraźne, litery w słowach stają się pod koniec coraz większe, litery są szerokie i nie zepchane, otwarte u góry.

Ludzie przebiegli i dyplomaci mają pismo węzowe (W30 pismo Talleyranda), dużo kropek, pauz, domyślników, nieraz wielkie odstępstwa między słowami.

W30

Kłamcy, hipokryci, maskujący się, mają pismo nieczytelne i niewyraźne, złożone z maleńkich

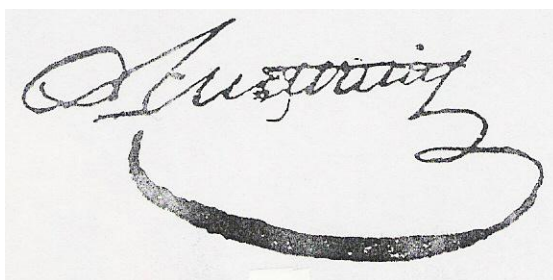
W31

kresek i kropek, słowa kończą się zakrętasami i nieczytelnymi jeszcze mniejszymi literami, litery **a**, **p**, **o**, **g** itp. są u góry zamknięte, a dołu otwarte.

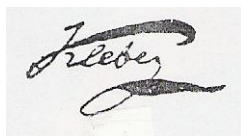
W32

Litery zawsze ku końcowi się zmniejszają (W31, 32 i 33, pismo Metternicha, w którym **M** wygląda jak **A**, zaś całość podpisu jest zupełnie nieczytelna)

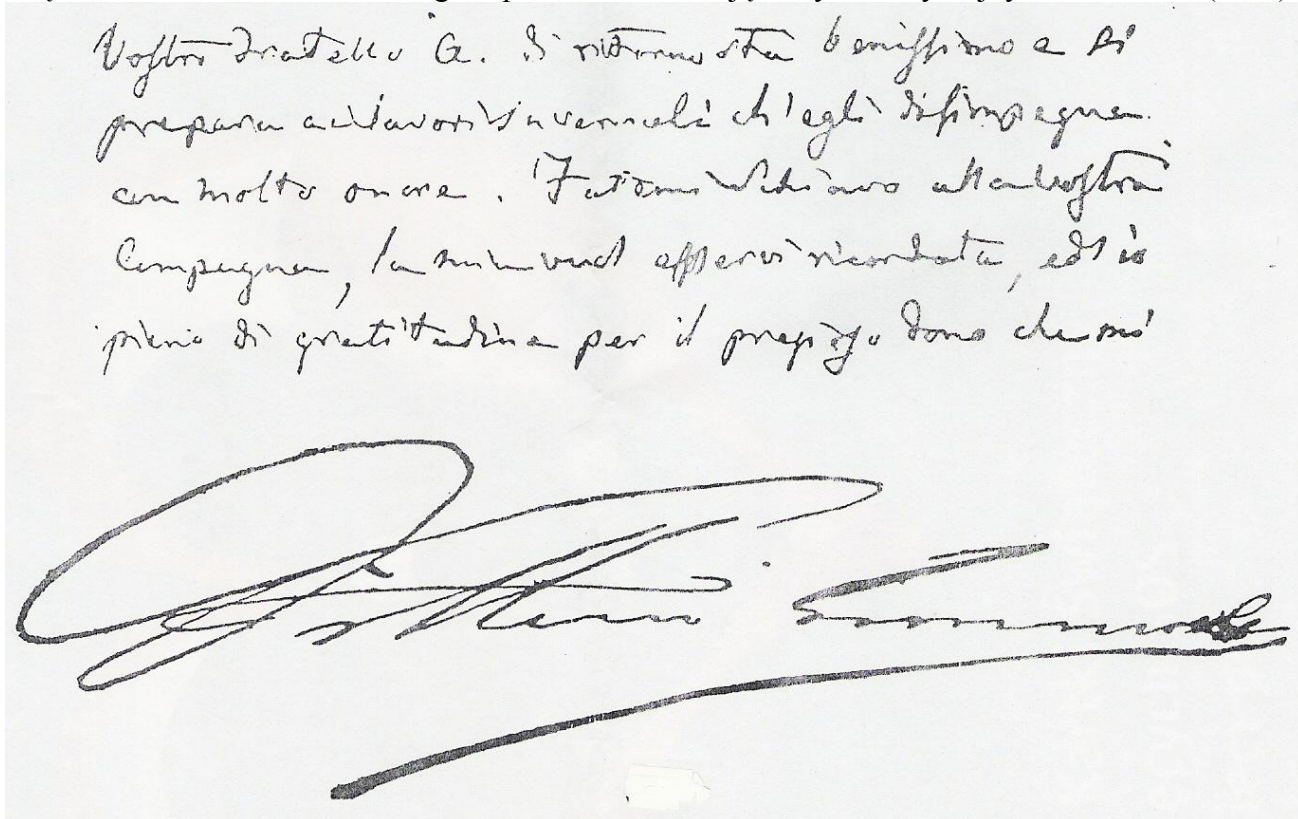
W33

Odważni, nieustraszeni, nierozmyślni, awanturnicy stawiają litery duże, silne, energiczne, kanciaste, mało pochylone, albo odchylone od prawej ku lewej, często obok normalnych małych liter znajdują się duże z dziwnie śmiałym i energicznym przekreśleniem (W34), podobnym cięciom szabli i uderzeniom pięści.

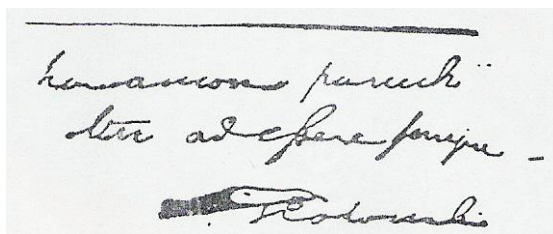
W34

Często znów ludzie awanturniczego usposobienia stawiają litery nadzwyczajnych rozmiarów (W11)

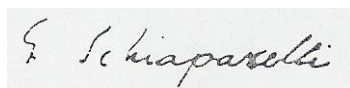
W11

Namyślający się, rozważni, sprytni, krytyczni obserwatorzy tj. ludzie spokoju, inteligentni, zrównoważeni mają pismo, w którym nie tylko litery każdego słowa, ale i poszczególne słowa łączą się z sobą (W25)

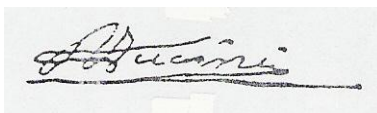
W25

Mało znaków zapytania i wykrzykników, linie przekreślające literę **t** regularne, kropki ponad

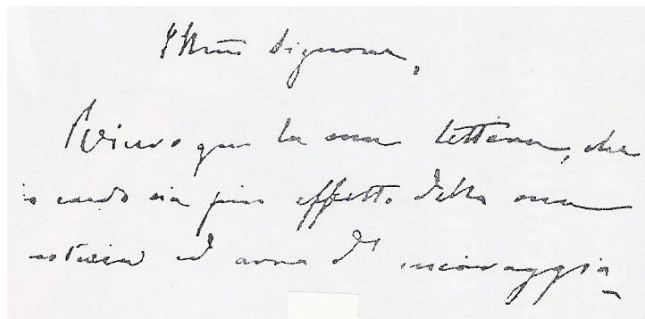
W35

i normalne na właściwym miejscu, wiersze równe, poziome, litery duże w formie małych,

W36

albo w formie czcionki (W35, 36, 37)

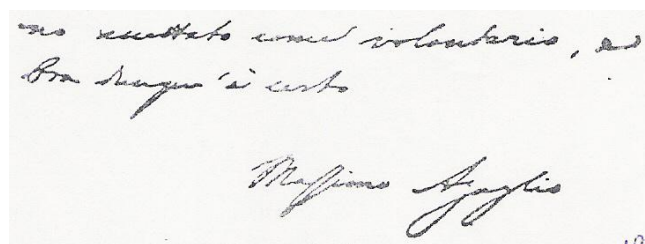
W37

U osób wrażliwych i przenikliwych pismo przechyla się znacznie ku lewej stronie, litery

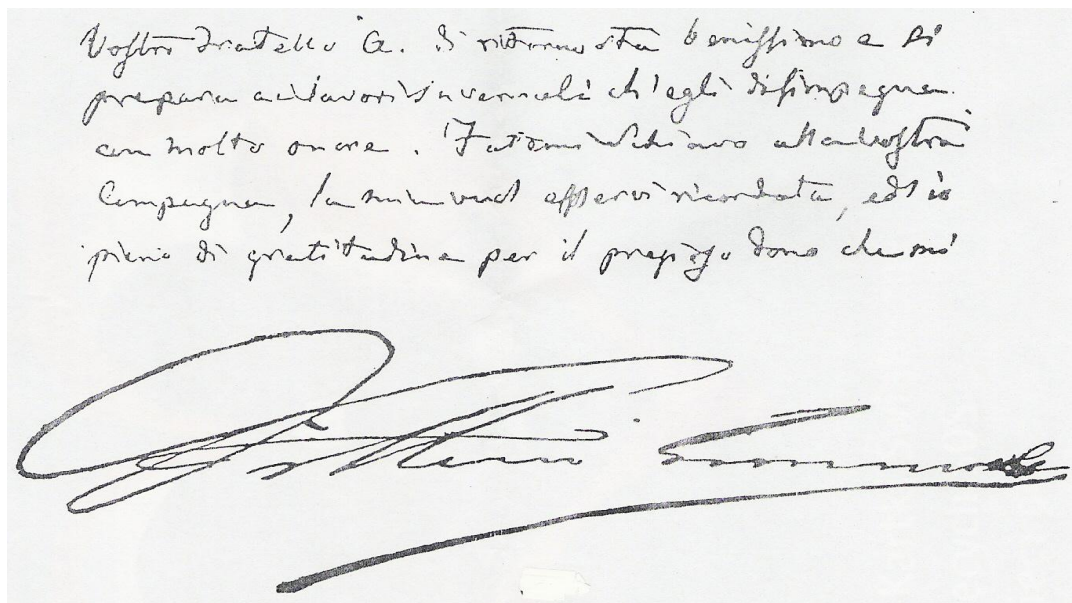
W18

ku końcowi stają się coraz cieńsze i lżejsze (W18, 19).

W19

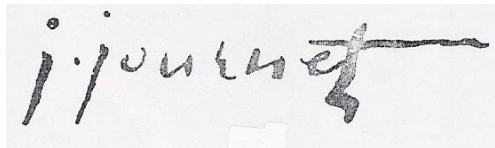
Entuzjaści, ludzie czynni, ruchliwi mają pismo bardzo ruchliwe. Litery są proste, ale niewyraźne, powiększają się raptownie i wydłużają, kropki nad **i** mają kształt przecinków, linie przekreślające **t** są bardzo długie (W11, pismo Rossini'ego)

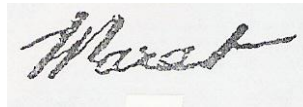
W11

Karykaturzyści i humoryści mają przesadnie ruchliwe pismo, nieprzewidziane formy, faliste itp.

Cholerycy i okrutnicy mają pismo brutalne, ciężkie kropki nad **i** jak kleksy, linie przekreślające w **t** wyrąbane toporem (W38, 39 pismo Marata)

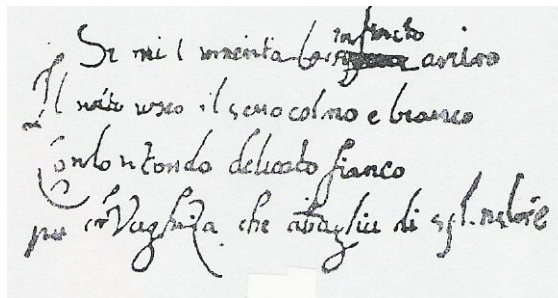

W38

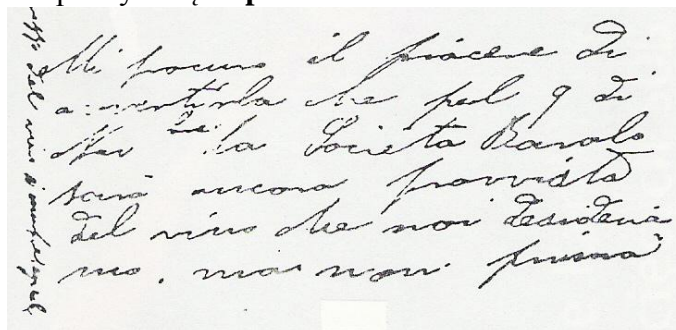
W39

Łagodni, spokojni, życzliwi mają pismo okrągłe, wszystko jest faliste i zaokrąglone (W40, pismo Rafaela)

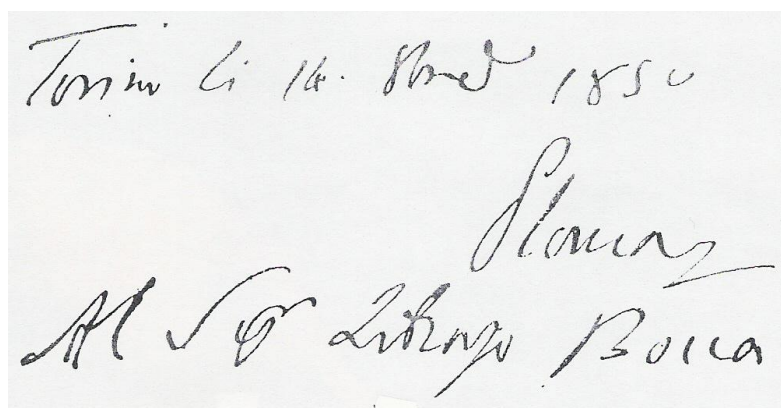
W40

Bardzo wrażliwi i podatni wrażeń chwili mają pismo bardzo pochylone od lewej ku prawej (typowe W41), szczególnie pochyla się **f** i **p**.

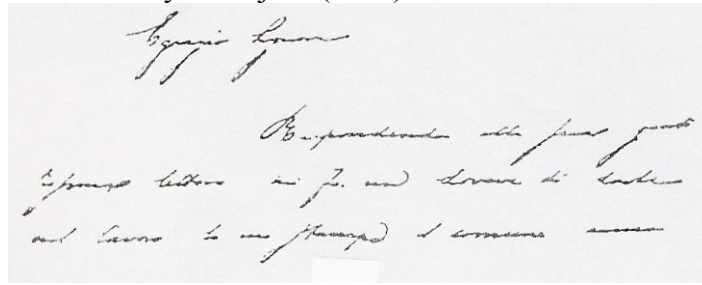
W41

Poważni, surowi, zimni, abstrakcyjni mają pismo równe, okrągło-podłużne, końce wzniesione w górę (W42)

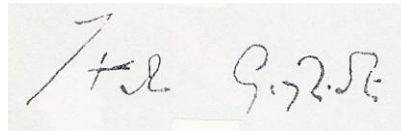
W42

Subtelni, nieśmiali, uczeni mają pismo drobne a staranne, ładne i czyste, wyraźne, interpunkcja dokładna i na właściwym miejscu (W43)

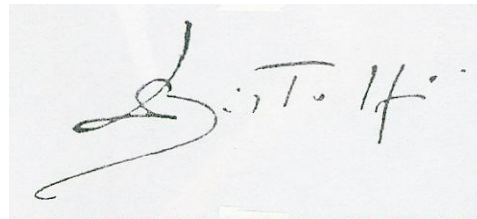
W43

Artyści, twórcy, wynalazcy mają pismo oryginalne, wysokie, szerokie, rzadko łączące się

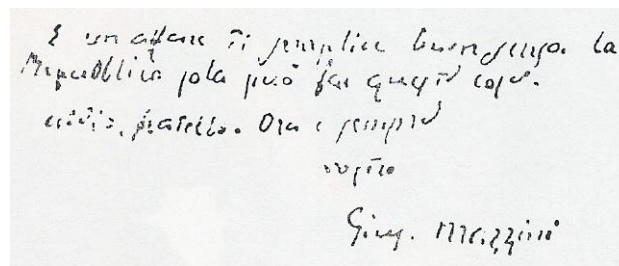
W44

z sobą litery i słowa. Jeśli pismo jest łączne, znaczy to, iż talent jest wytrwały, bardziej refleksyjny niż intuicyjny, zakończenia wydłużają się ku prawej stronie, albo opadają w

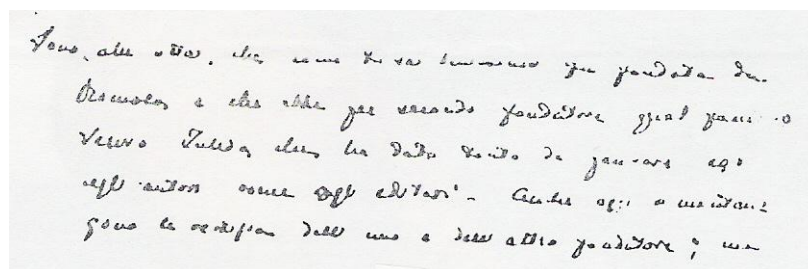
W45

błyskawicznej linii, duże litery są oryginalne i piękne, wiele jest w piśmie elegancji, rozmachu i wzniosłości (W44, 45, 48)

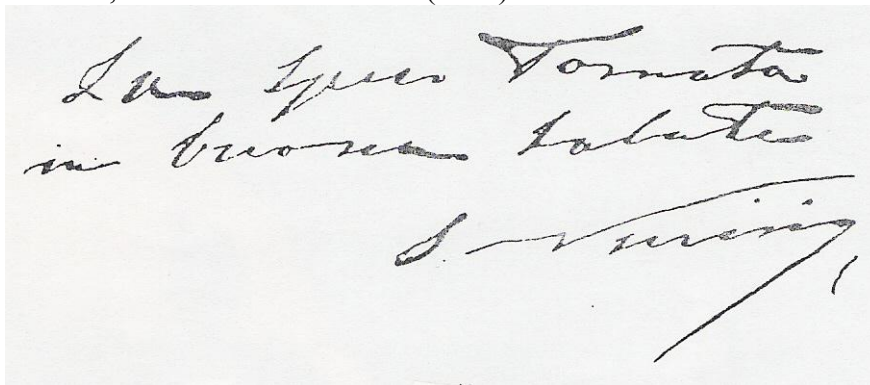
W48

Oszczędni i skapi mają pismo bardzo ścieśnione, zakończenie bardzo krótkie, małe marginesy, mało odstępów, znaków pisarskich itp. (W46)

W46

Rozrzutni, wspaniałomyślni, utracjusze mają bardzo duże niełączone pismo, marginesy szerokie, odstępów dużo, słowo od słowa daleko (W47)

W47

VI ZDOLNOŚCI

Talent genialny, mający cechę odrębną, wygórowane poczucie własnej wartości ma zupełnie odrębny typ pisma. Charakterystyczną cechą pisma genialnych ludzi jest forma drukowana dużych liter, wyrobione uproszczone pismo, ostrość i wyrazistość linii, ostatnie litery słów mniejsze od pierwszych, szeroko rzucone rysy.

Artyści mają harmonijnie zarysowane łuki, niełączność liter, zaś b, f, g, h, l, q, i w kształcie prostych linii. Bardzo często spotyka się u ludzi genialnych bardzo skomplikowane zakręty podpisów (jak np. u Guizota, Houssaye, Dumasa, Lespesa, Augerau i w in (patrz podpisy Nr 7, 15, 18, 25, 43, a szczególnie Nr 2, 3, 9 i 10). Pismo podobne do druku mają Henner, Litte, Dossi, Houssaye, Ronsart (patrz podpisy Nr 40, 35, 41, 21 i 30)

Ludzie genialni, którzy łączą wszystkie litery w każdym słowie są rozważni i mają sąd wytrawny, obliczają każdy krok i skutki swych postępów i czynów. Uderza to w piśmie kardynała Mazarina, Bismarcka, Liebiga i Curtiusa.

Odchylenie poszczególnych liter jest charakterystyczne dla annalistów, obserwatorów, spotyka się często u poetów, powieściopisarzy, muzyków (np. jak u Ariosta, Chateaubrianda, Wiktora Hugo i Verdi'ego. Także Leon XIII, Mazzini, Sara Bernhardt, mają w piśmie litery odłączone (zob. podpisy Richeta, Goneourta, Bergerata, Lettre'go, Hennera, Dossi'ego, Zoli, Ariosta, Iloussaye'go, Ristolfi'ego – patrz podpisy Nr 14, 15, 16, 35, 40, 23, 24, 21 i 11)

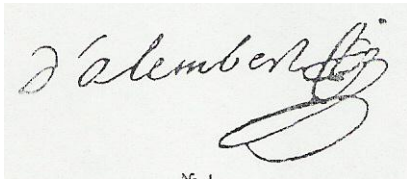
Przewaga intuicji nad refleksją przejawia się ciężkością odrębnie stojących liter. I tak uzdolnienie Aleksandra Volty było bardziej intuicyjne, Beniamina Franklina bardziej refleksyjne. Stanowczość i szybkość decyzji przy jasnym trzeźwym sądzie i ostrożności przejawia się u tych, którzy wielkie litery stawiają osobno, łącząc natomiast wszystkie małe litery, jak np. u Napoleona I, Goethego, Mommsena i Berzeliusa.

Oryginalność przejawia się w podpisach humorystów Trima (Nr 5) i Cruishanka (Nr 18) a także i u Pelladana (Nr 6)

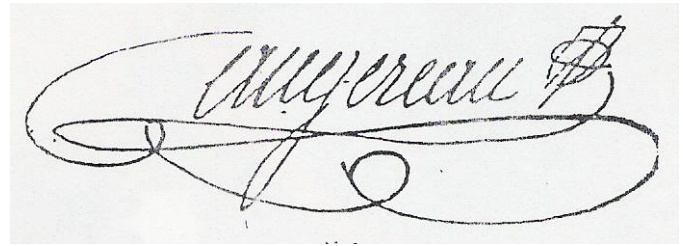
Genialne kobiety: Katarzyna II, pani George Sand, pani Adam, Adelaida Cairoli, pani de Maintenon, Charlotta Corday mają pismo większe, w którym trudno poznać kobietę.

Z zebranych tu 43 podpisów genialnych ludzi widoczna jest pewna wspólność typu pisma. Jest ono bardzo mało pochylone ku prawej stronie, więcej zbliżone do linii prostopadłej, co by oznaczało właśnie mały stopień wrażliwości. W 10 podpisach widzimy przejawy gwałtowności (niespodziane powiększenie się liter przy zresztą normalnym piśmie), w 20 podpisach (tj. około 42% są litery nadzwyczajnie duże, dwa a nawet trzy razy większe od normalnych. W innych końcowe zakręty są zawikłane. 9 zapomina o kropkach nad i, co oznacza roztargnienie.

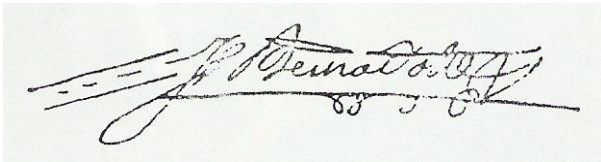
WZORY PODPISOW

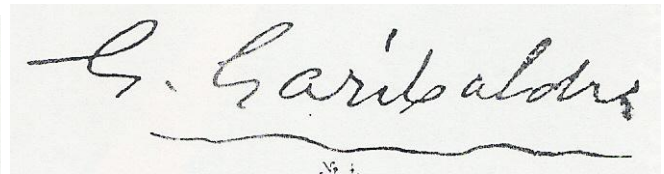
Nr 1

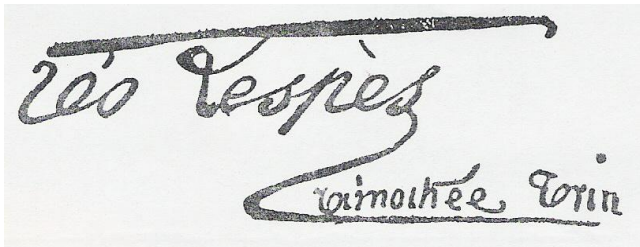
Nr 2

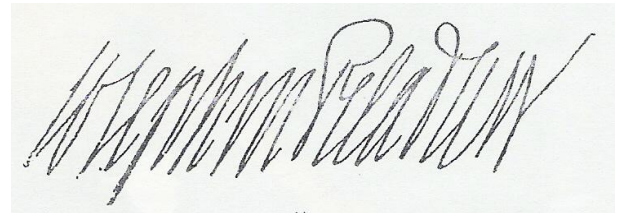
Nr 3

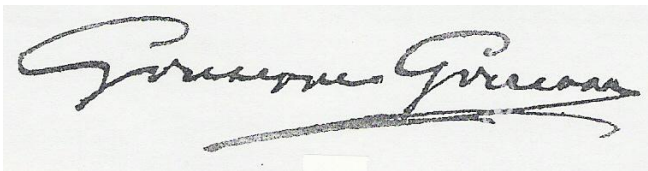
Nr 4

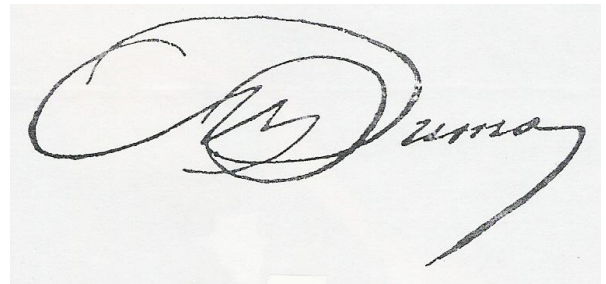
Nr 5

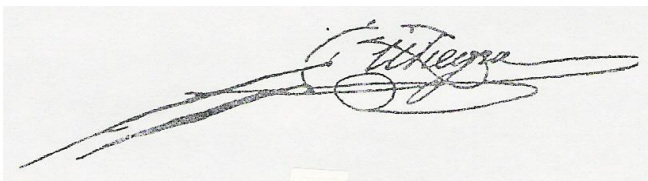
Nr 6

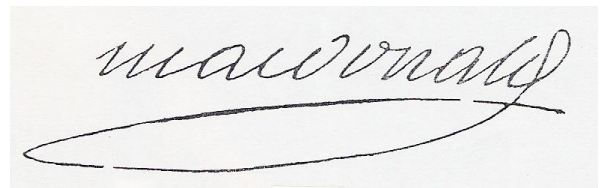
Nr 7

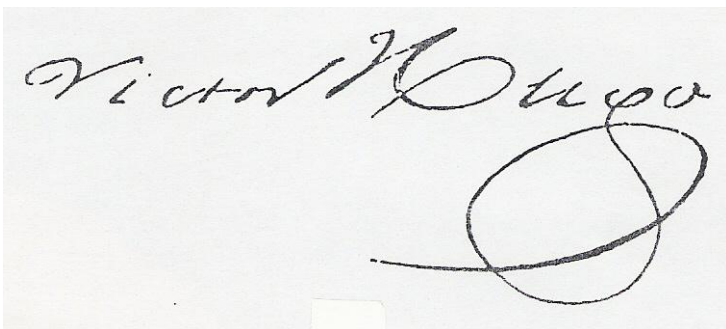
Nr 8

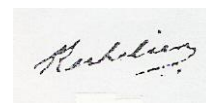
Nr 9

Nr 10

Nr 11

Nr 12

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Le Comte de K...".

Nr 13

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Ch. Richey".

Nr 14

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Edmond de Goncourt".

Nr 15

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Louis Braille".

Nr 16

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "G. Moltke".

Nr 17

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "G. Bismarck".

Nr 18

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "G. Bizet".

Nr 19

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Napoleon".

Nr 20

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "L. M. Michon".

Nr 21

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Roujeau".

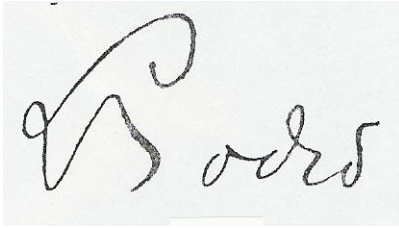
Nr 22

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Sank Jota".

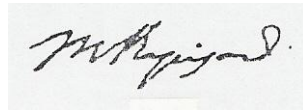
Nr 23

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Ludovico Ariosto".

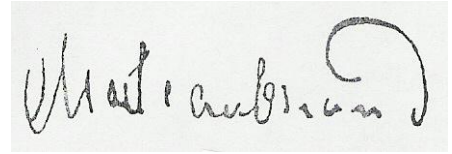
Nr 24

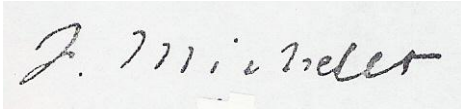
Nr 25

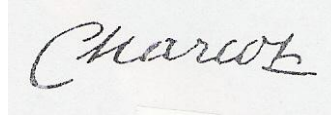
Nr 26

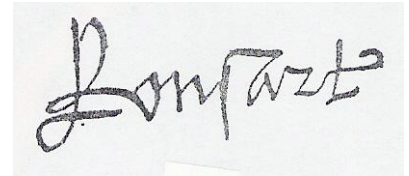
Nr 27

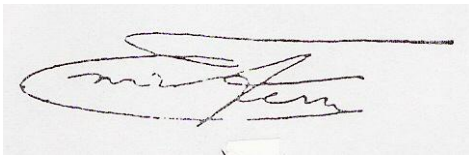
Nr 28

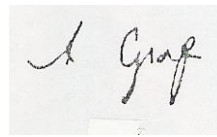
Nr 29

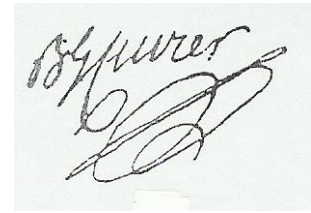
Nr 30

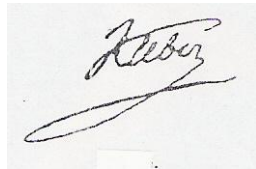
Nr 31

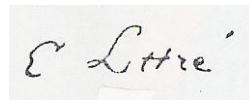
Nr 32

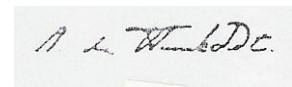
Nr 33

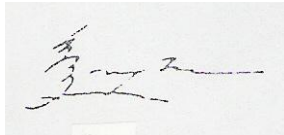
Nr 34

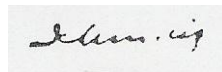
Nr 35

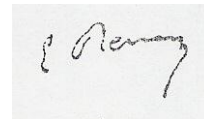
Nr 36

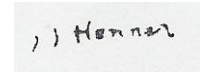
Nr 37

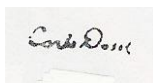
Nr 38

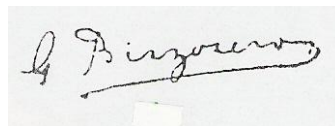
Nr 39

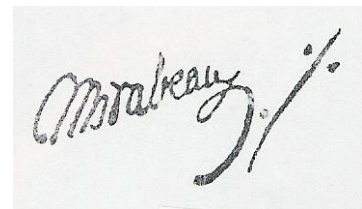
Nr 40

Nr 41

Nr 42

Nr 43